

Requisitoir

Onderzoek BABEL

van de officieren van justitie bij het gerecht in eerste aanleg Curaçao in de strafzaak
tegen

Gerrit SCHOTTE en Cicely VAN DER DIJS
(Parketnummers 50000086/ 14 en 50000087/ 14),

ter terechtzitting van 17 en 19 februari 2016.

VOORDRACHT

Verdachte Schotte wordt verdacht van vijf strafbare feiten.

1. Het eerste feit waar hij van wordt verdacht is ambtelijke omkoping, corruptie. Hem wordt verweten dat hij in de periode van 1 januari 2010 tot en met 8 oktober 2010 in Curaçao en/ of de Verenigde Staten en/ of Zwitserland als ambtenaar geldbedragen van ongeveer 140 duizend dollar en 73 duizend dollar van F. Corallo heeft aangenomen. Deze giften zijn hem gedaan zodat hij:
 - Corallo en zijn bedrijven zou begunstigen;
 - overheidsinformatie aan Corallo zou verstrekken;
 - Corallo invloed zou verstrekken in de Curaçaose overheid via de nieuw op te richten politieke partij MFK;
 - zich er voor zou inspannen dat Corallo internationaal namens Curaçao wordt aanbevolen;
 - zich er voor zou inspannen dat Corallo of personen van zijn bedrijf op Curaçao worden aangesteld in een belangrijke institutionele functie.
2. Het tweede feit is valsheid in geschrift. Tenlastegelegd is dat hij in de periode van 1 januari 2010 tot en met 1 juli 2010 in Curaçao en/ of Italië samen met een ander twee facturen van het bedrijf Vanddis vals heeft opgemaakt. Eén factuur voor een bedrag van 140 duizend dollar en één factuur voor een bedrag van meer dan 73 duizend dollar. In strijd met de waarheid staat op deze facturen onder meer vermeld dat het bedrijf Vanddis werkzaamheden heeft verricht voor het Italiaanse bedrijf B+ van F. Corallo.
3. Als derde feit staat op de dagvaarding witwassen. In de periode 1 januari 2010 tot en met 15 november 2011 is in Curaçao, Verenigde Staten en/ of Zwitserland en/ of Italië is voor meer dan 200 duizend dollar witgewassen. (Het gaat om geld dat op basis van de valse facturen via bankrekeningen in het buitenland uiteindelijk terecht is gekomen bij verdachte Schotte en zijn medeverdachte van der Dijs.)
4. Het vierde feit gaat om het op 9 december 2013 in Curaçao aanwezig hebben van zeven zogenaamde jammers (apparaten waarmee je het telefoonverkeer kan verstoren). Dit is strafbaar gesteld in het Wetboek van Strafrecht en in de Landsverordening op de telecommunicatievoorzieningen.
5. Het laatste feit ten slotte betreft weer valsheid in geschrift en wel op 15 april 2013 in Curaçao. Het gaat om een kennisgeving verlies reisdocument van een

diplomatiek paspoort. In strijd met de waarheid is opgenomen dat het diplomatieke paspoort verloren was geraakt, terwijl dat paspoort in de kluis lag bij het bedrijf van zijn partner, Vanddis

Verdachte Van der Dijs wordt verdacht van drie strafbare feiten. Dat zijn de valsheid in geschrift, het witwassen en het aanwezig hebben van de jammers in vereniging. Dat zijn de zelfde feiten als de feiten 2, 3 en 4 waar verdachte Schotte van wordt verdacht..

Parket Eerste Aanleg Curaçao

Geachte mevrouw de rechter en andere aanwezigen,

Vandaag staan terecht de verdachte Gerrit Schotte (hierna te noemen: Schotte) en zijn partner en medeverdachte Cicely van der Dijs (hierna te noemen: Van der Dijs). Zij worden in het kader van het onderzoek Babel vervolgd voor valsheid in geschrift van twee facturen, het witwassen van de daarop uitbetaalde bedragen van 140.000 USD en 73.422 USD en ambtelijke corruptie door het aannemen van deze giften van Francesco Corallo (hierna te noemen: Corallo). Daarnaast zijn er bij de huiszoeken zogenaamde jammers en een diplomatiek paspoort gevonden dat als verloren was opgegeven.

In het requisitoir zal de volgende volgorde worden aangehouden:

1. Inleiding;
2. Beschrijving van de loop van het onderzoek;
3. De relevante feiten;
4. Valsheid in geschrift;
5. Witwassen;
6. Ambtelijke omkoping;
7. Paspoort;
8. Jammers;
9. Ernst van de strafbare feiten;
10. De persoonlijke omstandigheden van verdachten;
11. Afhandeling van het beslag;
12. De straf die het Openbaar Ministerie passend en geboden acht.

Mijn collega mr. Rip zal de onderdelen ambtelijke omkoping, paspoort en jammers en de ernst van de feiten behandelen.

1. INLEIDING

Het onderzoek Babel is begonnen als een onderzoek naar valsheid in geschrift en witwassen. Dat zijn op zich ernstige strafbare feiten. Na uitvoerig onderzoek is de draagwijdte van deze zaak pas echt duidelijk geworden. Het gaat om veel meer dan “slechts” valsheid in geschrift en witwassen.

Het gaat niet alleen om het aannemen van giften door een hoge ambtenaar die van de overheid al een zeer behoorlijk salaris krijgt. Het gaat niet alleen om het verhullen van die giften door het fabriceren en versturen van valse facturen en het gebruik van buitenlandse rekeningen en cheques. Waar het vooral om gaat in deze zaak is integriteit en vertrouwen in de overheid. Met het opzetten van een constructie waarbij een

Italiaanse casinobaas invloed kan kopen in de Curaçaose politiek door in het geheim steekpenningen, smeergeld, te betalen aan een belangrijk politicus, wordt het vertrouwen in een integere overheid ernstig ondermijnd.

Schotte is door het ontvangen van grote bedragen onder flinke invloed van Corallo komen te staan en heeft zichzelf daardoor gedegradeerd tot een marionet van Corallo. Corallo heeft daarmee een vinger in de pap kunnen krijgen in het politieke bedrijf van Curaçao en in het reilen zeilen van de Curaçaose samenleving als geheel. Hij kan Schotte daardoor naar zijn pijpen laten dansen. Het lijkt er zeer sterk op dat Corallo zelfs betrokken is bij de oprichting van de politieke partij MFK en via Schotte en de MFK mee heeft kunnen beslissen in politieke en bestuurlijke aangelegenheden op Curaçao.

En dat is een gevaarlijke situatie, omdat hierdoor bij het besturen van Curaçao niet bepalend wordt wat goed is voor de bevolking en de toekomst van Curaçao, maar wat goed is voor de Italiaanse gokbaas Corallo.

Dat is in de kern waar het vandaag om gaat.

2. BESCHRIJVING VAN DE LOOP VAN HET ONDERZOEK

De zaak Babel is aan het rollen gebracht door een strafrechtelijk onderzoek in Italië naar Corallo en diens bedrijf B Plus Giocolegale Ltd. (hierna te noemen: B+). De Milanese recherche van de Guardia di Finanza heeft op 10 november 2011 een doorzoeking gedaan bij B+ en daar zijn twee facturen aangetroffen van het Curaçaose bedrijf Vanddis N.V. (hierna te noemen Vanddis). Deze facturen lagen in het kantoor van de wettelijke vertegenwoordiger van B+, Alessandro La Monica (hierna te noemen: La Monica), zie proces-verbaal van doorzoeking en inbeslagname, bijlage 79, p. 280.

In Italië is men vervolgens gaan zoeken op internet en is gestuit op de namen van Schotte en Van der Dijs. Medio 2012 heeft het Italiaanse Openbaar Ministerie te Milaan het Openbaar Ministerie (hierna te noemen: OM) van Curaçao een email gestuurd. In de email is aangegeven dat in een onderzoek naar Corallo stukken zijn gevonden die voor Curaçao van belang zouden kunnen zijn. Gezien de inhoud van de email en de reputatie van Corallo heeft het OM Curaçao eind 2012 een werkbezoek afgelegd in Milaan en zijn de genoemde facturen ter inzage gekregen, bijlage 148.

In diezelfde periode zijn er verschillende aangiftes gedaan die bevestigen dat er met de genoemde facturen strafbare feiten in het geding zijn.

In september 2012 heeft een natuurlijk persoon aangifte gedaan van strafbare feiten die verband zouden houden met meer dan vijftig bij de aangifte gevoegde MOT-

meldingen. Hiermee zou een bedrag van ongeveer 800.000 NAF gemoeid zou zijn. Het gaat om substantiële cash-stortingen op rekeningen van Schotte op het moment dat hij gedeputeerde bij de Staten van de voormalige Nederlandse Antillen was. Dit betreft niet zijn salaris, want de betaling van het salaris was giraal, zo stelt aangever. Aangever geeft gemotiveerd aan dat Schotte op het moment dat hij de politiek ingaat grote schulden had opgebouwd en zegt dat de gelden van de MOT-meldingen geen legitieme oorsprong hebben, bijlage 149.

Als bijlage bij deze aangifte is gevoegd een verzoek om informatie van de stichting Akshon Civil van juli 2012 met nagenoeg dezelfde inhoud als de aangifte.

Vervolgens is er in oktober 2012 als aanvulling op de eerste aangifte een anonieme aangifte ingediend met onder meer uitgelekte bankafschriften van Van der Dijs van de internetsite Curaleaks, bijlage 150. Op deze bankafschriften staan de stortingen van respectievelijk 140.00 USD en 73.422 USD van B+ op de Amerikaanse privérekening van verdachte Van der Dijs en het doorsluizen van de bedragen van 10.000 USD en 15.000 USD naar een bankrekening in Zwitserland. Geconcludeerd wordt dat Corrallo grote geldbedragen aan Schotte heeft betaald. Overigens is er in de anonieme aangifte van oktober 2012 ook aangifte gedaan van het overtreden van de Landsverordening Financiering Politieke Partijen. Dit deel van de aangifte is niet opgepakt, aangezien de inwerkingtreding op 10 oktober 2010 was, derhalve na de pleegdatum van de onderhavige feiten.

Eén en ander is meer dan voldoende aanleiding geweest om begin 2013 opdracht te geven aan de Landsrecherche om een feitenonderzoek in te stellen naar de ongebruikelijk transacties van Schotte. Bij het feitenonderzoek zijn er MOT-bevragingen gedaan en hieruit blijkt dat Schotte c.s. in de periode van maart 2007 tot januari 2013 betrokken is bij een groot aantal MOT-meldingen, namelijk voor een totaalbedrag van maar liefst 2.225.786 NAF. De inhoud van de meldingen sluit aan bij de bovengenoemde aangiften en vervolgens is er medio 2013 een strafrechtelijk onderzoek ingesteld tegen beide verdachten. Dit onderzoek is uitgevoerd door de Landsrecherche (hierna te noemen: LR) en het Recherche Samenwerkingsteam (hierna te noemen: RST), waarbij het RST het financiële gedeelte van het onderzoek heeft verricht.

In de eerste fase van het strafrechtelijk onderzoek (zie proces-verbaal aanvraaghuiszoeken in het Beslagdossier) zijn rechtshulpverzoeken verstuurd aan Italië en de V.S. De uitkomsten hebben het bestaan van de gewraakte facturen en de daarop volgende overboekingen naar de Amerikaanse privé-bankrekening bevestigd. Kort daarop zijn er op 9 december 2013 huiszoeken op zes verschillende locaties verricht, onder meer bij de woning van verdachten, bij het kantoor van Vanddis, in de Staten van Curaçao en bij het kantoor van MFK en op twee locaties in het buitenland, namelijk in Sint-Maarten en in Italië. Bij deze huiszoeken zijn een zeer groot aantal documenten (digitaal) in beslag genomen, die de maanden daarna intensief zijn

onderzocht door het RST.¹ Ook zijn na de huiszoeken een groot aantal financiële gegevens opgevraagd bij lokale financiële instellingen zoals banken, zie hiervoor het methodiekendossier. Na uitvoerig onderzoek zijn de verdachten op 20 mei 2014 aangehouden en allebei in verzekering gesteld. Van der Dijs is op 22 mei 2014 op vrije voeten gekomen en Schotte op 27 mei 2014.

Naast het uitvoerige onderzoek in het digitale beslag is er uitgebreid onderzoek gedaan in het buitenland. Er zijn (aanvullende) rechtshulpverzoeken gedaan aan Italië, de V.S., Zwitserland, de Dominicaanse Republiek en aan Sint-Maarten.

In deze zaak zijn er vele procedures gevoerd en heeft het verloop van het proces behoorlijke vertraging opgelopen. Er zijn twee procedures gevoerd over het onthouden van stukken na de huiszoeking, er is een strafrechtelijk Kort Geding geweest, er is een bezwaarschrift ingediend tegen de dagvaarding en is er een wrakingsprocedure gevoerd. Voorafgaande aan de zitting van vandaag zijn er daarnaast vele eerder zittingen geweest. Op 20 maart 2015 en 5 juni 2015 hebben regiezittingen plaatsgevonden. Tevens is op de zitting van 17 juni 2015 een aanvullend verzoek tot het horen van getuigen behandeld. Daarna zijn er zittingen geweest op 9 september 2015, op 4 november 2015 en op 12 december 2015.

3. DE RELEVANTE FEITEN

De facturen

Het gaat in dit onderzoek om de factuur met nummer 91210 van 4 mei 2010 ten bedrage van 140.000 USD (bijlage 2) en om de factuur met nummer 91213 van 7 juni 2010 ten bedrage van 73.447 USD (bijlage 3). Beide facturen zijn als gezegd in 2011 gevonden bij de huiszoeking bij B+ in Italië. In het digitale beslag van de huiszoeken bij verdachten op Curaçao is later veel teruggevonden over deze twee facturen. Na uitvoerig onderzoek is komen vast te staan dat verdachten de eerste factuur in verschillende stadia – met medewerking van Italië – valselijk hebben opgemaakt. De tweede factuur is valselijk opgemaakt door de eerste factuur aan te passen.

Vershillende versies van de eerste digitale factuur 91210 zijn teruggevonden in de Sony laptop van Schotte en op een harde schijf in het bureau van Van der Dijs in het kantoor van Vanddis. Uit digitaal onderzoek blijkt het volgende (bijlage 80 en 81):

- Verdachten hebben hoogstwaarschijnlijk een model van internet gedownload (bijlage 53);

¹ In het onderzoek Babel zijn 55 gegevensdragers gekopieerd. Dit zijn onder meer telefoons, computers, laptops, I-Pads, simkaarten en USB sticks. De totale grootte van het digitale beslag is 3,3 terabyte, oftewel meer dan 3.000 gigabyte.

- De eerste digitale exemplaren van de valse factuur zijn door verdachten aangemaakt door aan het model het logo van Vanddis, adresgegevens, een factuurnummer, een bedrag en een omschrijving etc. toe te voegen (bijlage 59 en 55).
- La Monica van B+ heeft deze concept-factuur bewerkt en via Corallo naar het mailadres van Schotte gestuurd (bijlage 57).
- De verschillende versies van deze digitale factuur hebben onder meer dezelfde gekoppelde printer (zelfde merk en type als de printer op de werkkamer van verdachte Schotte), de naam en het logo van Vanddis in de kop hebben dezelfde hashwaarde (digitale vingerafdruk) en ze hebben allemaal een kaderlijn dat in het vak description ter hoogte van de tekst "C/ o Cicely van der Dijs" doorbroken is.
- De lay-out van de factuur die is aangetroffen op het bureau van La Monica is identiek aan de lay-out van de bij verdachten aangetroffen digitale facturen, inclusief het opvallende kenmerk van de kaderlijn dat in het vak description ter hoogte van de tekst "C/ o Cicely van der Dijs" is doorbroken (bijlage 2)

Ook van de tweede factuur met nummer 91213 zijn digitale versies gevonden in de laptop van Schotte en op de hierboven genoemde harde schijf. In het verrichtte digitale onderzoek betreffende deze factuur is het volgende naar voren gekomen (bijlage 81 en 96):

- Het bestand met de eerste valse factuur 91210 is als basis gebruikt voor deze tweede factuur (bijlage 96 en 162).
- Factuur 91210 en factuur 91213 hebben onder meer dezelfde gekoppelde printer (zelfde merk en type als de printer op de werkkamer van verdachte Schotte), de naam en het logo van Vanddis in de kop hebben dezelfde hashwaarde en de facturen hebben beiden een kaderlijn dat in het vak description ter hoogte van de tekst "C/ o Cicely van der Dijs" doorbroken is.
- De lay-out van de factuur die is aangetroffen op het bureau van La Monica is identiek aan de lay-out van de bij verdachten aangetroffen digitale facturen, inclusief het opvallende kenmerk van de kaderlijn dat in het vak description ter hoogte van de tekst "C/ o Cicely van der Dijs" is doorbroken (bijlage 3).

Betalingen en geldstromen

Naast onderzoek naar de valse facturen is - via onder meer rechtshulp aan Italië, Zwitserland en V.S - uitvoerig onderzoek gedaan naar de daarop volgende betalingen en geldstromen. Elke fase van het administratieve proces is minutieus in kaart gebracht door het onderzoeksteam, zowel aan de kant van de betaler als de kant van de ontvanger. Het gaat te ver om daar hier compleet verslag van te doen en daarom wordt voor een volledig overzicht van de geldstromen verwezen naar het schema van bijlage 6, dat als bijlage aan dit requisitoir is gevoegd.

Beide facturen zijn bij B+ verwerkt in hun administratie. Op 14 mei 2010 en op 14 juni 2010 zijn de bedragen van respectievelijk 140.000 USD en 73.447 USD betaald op de privérekening van Van der Dijs bij de Citibank in Miami (bijlage 9, 122 en 123). Verdachten werden vanuit Italië op de hoogte gehouden over de afwikkeling van deze betalingen (bijlage 10).

Direct na ontvangst van de ontvangen bedragen is een deel van het geld doorge-sluisd naar Zwitserland:

- Op 17 mei 2010 is een bedrag van 15.000 USD overgemaakt naar een bankrekening in Zwitserland, bijlage 13, p. 1759.
- Op 14 juni 2010 is een bedrag van 10.000 USD naar een bankrekening in Zwitserland, bijlage 14, p. 1761.

Deze bankrekening in Zwitserland staat op naam van een bedrijf met de naam No Brand Ltd. uit de Marshall Islands (bijlage 94). No Brand Ltd. is een onderneming van Schotte. Uit emailverkeer blijkt dat Schotte de bestuurder, de Ultimate Beneficial Owner is van het bedrijf en dat hij over het vermogen kan beschikken. Schotte heeft de betreffende bankrekening opgericht en is de uiteindelijke begunstigde van deze rekening (bijlage 65). De credit card die aan deze rekening is gekoppeld is ook van hem. De 25.000 USD zijn hoogstwaarschijnlijk aangewend om het krediet op deze Visa Gold Card af te betalen. Opmerkelijk is dat de afschriften bewust waren ge-adresseerd aan de bank in Zwitserland en niet aan Schotte persoonlijk, zie bijlagen 72 tot en met 76.

Van 11 juni tot 14 juni 2010 verbleven beide verdachten in Miami (bijlagen 21 en 22) en waren ze in de gelegenheid de papertrail te onderbreken. Zij hebben bijna het gehele verdere bedrag contant opgenomen om cheques van te kopen:

- Op 11 juni 2010 is een bedrag van 120.000 USD via drie cheques (twee cheques van 50.000 USD en één cheque van 20.000 USD) contant opgenomen, bijlage 13 en 17 tot en met 20.
- Op 14 juni 2010 is een bedrag van 53.432 USD via één cheque contant opgenomen, bijlage 14.

Door middel van rechtshulp hebben we kopieën van de cheques uit de V.S. ontvangen. Hierop valt te lezen dat de cheques allemaal als afzender Van der Dijs hebben. De twee cheques van ieder 50.000 USD zijn gericht aan Vanddis en bestemd voor bijschrijving bij de MCB-bank te Curaçao, bijlage 18 en 19. De cheques van 20.000 USD en 53.422 USD zijn gericht aan de Fundashon Gerrit Schotte en bestemd voor bijschrijving bij de ORCO-bank te Curaçao, bijlage 20 en 35.

In de periode dat verdachten in Miami verbleven hebben ze daarnaast voor een bedrag van 4.873,07 USD uitgegeven aan pinbetalingen voor meubels voor hun gezamenlijke woning (bijlage 14 en 28 tot en met 31).

Vervolgens is onderzocht wat in Curaçao met het geld van de cheques is gebeurd:

- De bedragen van de twee cheques van 50.000 USD zijn gestort op de MCB-rekening van Vanddis en ten goede gekomen aan Van der Dijs en niet aan het bedrijf. De bedragen van de twee cheques zijn namelijk in mindering gebracht op haar tonnen hoge schuld uit hoofde van salarisvoorschotten (administratie Vanddis, bijlage 84). De boekhoudster van Vanddis bevestigt dit in haar getuigenverklaring p. 28 en 29.
- De cheques ten bedrage van 20.000 USD en 53.422 USD zijn bijgeschreven op de Orco-bankrekening van de stichting Fundashon Gerrit Schotte (bijlage 38 tot en met 41). Schotte is de uiteindelijk belanghebbende, ultimate beneficial owner van deze bankrekening (bijlage 37). Een bedrag van 120.000 NAF is dezelfde dag via twee cheques van respectievelijk 80.000 NAF en 20.000 NAF terecht gekomen op de privé-bankrekening van Schotte bij de MCB, bijlage 43 tot en met 47.

Kort samengevat is het geld van de facturen ten bedrage van 213.447 USD (140.000 USD en 73.447 USD) bijna in zijn geheel getraceerd en als volgt tussen beide verdachten verdeeld:

Verdachte Schotte	Verdachte Van der Dijs	Beide verdachten
15.000 USD Zwitserland	50.000 USD Vanddis	4.873,07 USD
10.000 USD Zwitserland	50.000 USD Vanddis	
20.000 USD FGS		
53.422 USD FGS		
Totaal: 98.422 USD	+ Totaal: 100.000 USD	= 198.422 USD.
TOTAAL		203.295,07 USD
Achtergebleven op rekening Van der Dijs		10.116,93 USD

4. VALSHEID IN GESCHRIFT

Na een beschrijving van de feiten, zullen nu de strafbare feiten op de beide dagvaardingen worden besproken. Onder feit 2 wordt verdachten verweten dat zij twee valse facturen op naam van Vanddis hebben opgemaakt. Valsheid in geschrift is met name strafbaar, omdat men er op moet kunnen vertrouwen dat bepaalde geschriften juist zijn. De tenlastegelegde periode is van voor 15 november 2011, derhalve is het oude Wetboek van Strafrecht van toepassing.

De volgende vier elementen van het strafbare feit moeten worden bewezen:

- 1e. “een geschrift waaruit enig recht, enige verbintenis of enige bevrijding van een schuld kan ontstaan of dat bestemd is om tot bewijs van enig feit te dienen”,
- 2e. dat “valselijk is opgemaakt of vervalst”,
- 3e. met “het oogmerk om het als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te doen gebruiken”,
- 4e. terwijl “uit dat gebruik enig nadeel kan ontstaan”.

Geschrift

Dat facturen geschriften zijn, bestemd om tot bewijs van enig feit te dienen, is niet voor betwisting vatbaar. Dit is vaste rechtsspraak². De Hoge Raad overwoog al in 1984 dat op een factuur de waarheid moet staan:

“een factuur heeft in het maatschappelijk verkeer immers mede de functie tegenover degene die betaling verschuldigd is aannemelijk te maken dat deze aldus zijn geleverd teneinde op grond daarvan betaling te verkrijgen.”

De Hoge Raad stelt mede de functie. De norm is namelijk ruimer. Facturen zijn niet alleen bedoeld voor intern gebruik of tegenover debiteuren en crediteuren, maar ook voor gebruik tegenover bijvoorbeeld de belastingdienst of de boekhouder; dat wil zeggen ook voor extern gebruik in het maatschappelijk verkeer.

Valselijk opgemaakt

De twee facturen in deze zaak zijn valselijk opgemaakt. Dit is duidelijk om verschillende redenen. Allereerst omdat de producten of diensten vermeld op de facturen nimmer zijn geleverd. Immers, het bedrijf Vanddis is een lokale vennootschap, die een onderneming drijft in de brandstofhandel (p. 351 1^e aanv.). Er wordt in deze casus gefactureerd aan een bedrijf ver weg in Italië dat zich toelegt op activiteiten in de kansspelindustrie. Geen van de gehoorde Italiaanse getuigen hebben concreet iets kunnen verklaren over geleverde producten of diensten en er is ook bij onderzoek bij B+ niets over de werkzaamheden teruggevonden. Ook is er volgens de accountant van B+ geen onderliggend contract (bijlage 88). Er is - buiten de valse facturen - geen enkele aanwijzing gevonden dat de beide bedrijven onderling een zakelijke relatie onderhouden.

Daarnaast zijn de facturen niet afkomstig van het bedrijf Vanddis Er is uitvoerig (digitaal) onderzoek gedaan in de financiële administratie van Vanddis, maar de facturen zijn daar niet aangetroffen (bijlage 84 en 85). Het administratieve personeel van

² o.a. HR 27 maart 1984, NJ 1984/685, HR 13 mei 1986, NJ 1987/277, HR 29 juni 2010, LJV BM 4136, Hof Amsterdam 27 februari 2015, LJV BZ 0228. De uitleg van deze bewijsbestemming is in de loop van de jaren steeds ruimer geworden, zie tekst en Commentaar bij artikel 225 Sr, aantekening 16 onder a.

Vanddis zegt het bedrijf B+ niet te kennen en verklaart dat de onderhavige facturen die hen zijn getoond hen onbekend zijn en niet afkomstig zijn uit hun administratie. Een echte factuur Vanddis heeft bovendien een andere lay-out (bijlage 36), zo is voor de valse facturen een oud logo van Vanddis gebruikt. Op de facturen staat ook niet het rekeningnummer van Vanddis vermeld, maar een buitenlandse privé-bankrekening van verdachte Van der Dijs. Verdachte van der Dijs verklaart bij de huiszoeking de facturen niet te kennen, bijlage 135.

Bovendien zijn de factuurnummers gefingeerd. Tussen de data van facturering zit ruim een maand, terwijl er tussen de factuurnummers slechts twee nummers verschil zit. In de branche waarin Vanddis werkzaam is, zal een constante geld- en goederenstroom van enige omvang bestaan, waardoor het niet aannemelijk is dat er in ruim één maand slechts twee maal gefactureerd wordt.

Er is meer bewijs dat de factuurnummers vals zijn. Uit de documenten uit Italië blijkt dat de vennootschap Enersource International Inc. eveneens aan het bedrijf B+ heeft gefactureerd. Vast is komen te staan dat er een rechtstreekse link is tussen het bedrijf Enersource International Inc. en Vanddis en de familie Van der Dijs. Zo zijn Van der Dijs en haar vader gemachtigde van de bankrekening van dit bedrijf (bijlage 146). De facturen van Enersource International Inc. hebben dezelfde lay-out als de facturen in deze strafzaak. Zeer opmerkelijk is dat deze factuurnummers van Enersource International Inc. identiek zijn aan factuur 91210. Justitie Italië verwoordt het als volgt:

“In dit verband menen wij te moeten wijzen op een vreemde toevaligheid. De factuur die door Vanddis op 4 mei 2010 is uitgeschreven, heeft hetzelfde nummer (91210) als defactuur die op 3 november 2011 is uitgeschreven door Enersourceint. Inc. (met drie verschillende exemplaren)” (p. 327 en 393 eerste aanvulling).

De drie facturen van Enersource International Inc. hebben hetzelfde nummer, hetzelfde bedrag, hetzelfde rekeningnummer, maar drie verschillende prestaties als omschrijving (p. 393 1^e anv.). Ook deze facturen zijn derhalve valselijk opgemaakt. Hier is binnen onderzoek Babel wel onderzoek naar gedaan, maar deze facturen zijn verloren gegaan bij een grote overstroming in Italië en er is geen kopie beschikbaar. Het is zeker niet uit te sluiten dat verdachten via Enersource International Inc. - met valse facturen in een zelfde soort misleidende constructie als in deze casus - eveneens hoge bedragen hebben ontvangen van het bedrijf van Corallo.

Kortom, er is in het geheel niet geleverd, ook niet door Vanddis en de facturen en de factuurnummers zijn niet afkomstig van Vanddis De facturen zijn vals en een dekmantel geweest voor betalingen van B+ (lees: van Corallo) aan de verdachten Schotte en Van der Dijs.

De omstandigheid dat de bedragen zijn overgemaakt naar een privérekening en niet ten gunste zijn gekomen van het bedrijf Vanddis, maar aan verdachten persoonlijk (bijlage 84) en het feit dat de gelden zijn witgewassen draagt eveneens bij aan de overtuiging dat de facturen vals zijn.

Oogmerk van gebruik

Voor bewezenverklaring van het bestanddeel oogmerk van gebruik is beslissend of de verdachte de bedoeling had het desbetreffende geschrift te gebruiken of te doen gebruiken. Een daadwerkelijk gebruik is voor valsheid in geschrift ingevolge het eerste lid van artikel 230 Wetboek van Strafrecht NA (oud) niet nodig. Bij intellectuele valsheid van het geschrift - zoals in het onderhavige geval - wordt het stuk niet gebruikt alsof het materieel echt en onvervalst is, maar alsof de daarin voorkomende opgaven overeenkomstig de waarheid zijn. Het gebruik hoeft voorts niet te bestaan in de bewijslevering waarvoor het stuk in eerste instantie is bedoeld.³

Aan deze eis is voldaan. De facturen zijn afgeleverd aan B+, zijn daar opgenomen in de administratie, de op de facturen vermelde bedragen zijn door B+ betaald en dit is ook bekend bij hun accountant.

Ook in het geval dat de ontvangende partij weet dat de op de factuur vermelde prestatie niet, of niet op die wijze, is geleverd, is er - in geval van het eerste lid - sprake van valsheid in geschrift. Deze situatie was onder meer aan de orde in een zaak van rechtbank Utrecht in 2011. Een voor corruptie veroordeelde ambtenaar is mede veroordeeld wegens valsheid in geschrift, omdat hij advieswerkzaamheden factureerde waarvan de rechtbank vaststelde dat deze niet waren verricht⁴

In een Antilliaanse zaak bij de Hoge Raad over het onderhavige wetsartikel is overwogen:

Voor het bewijs van het oogmerk tot gebruik komt het er niet op aan "dat er derden in het spel moeten zijn die niet van de valsheid op de hoogte zijn". Voldoende is dat men bedoeling had tot gebruik van het geschrift dat in het maatschappelijk verkeer misleidend is doordat het vals is.⁵

In een recente uitspraak van de rechtbank Rotterdam is in dezelfde zin beslist:

" Het verweer dat bij verdachte het oogmerk ontbrak om de facturen als echt en onvervalst te gebruiken, wordt verworpen. Beide facturen zijn door de verdachte ingediend bij [rechtspersoon 2] en zijn daarmee door hem gebruikt ter verantwoording van werkzaamheden voor [rechtspersoon 2] die feitelijk niet zijn verricht. De omstandigheid dat [rechtspersoon 2] mogelijk wist dat die facturen vals waren en (desondanks) tot beta-

³ zie Noyon-Langemeijer-Remmelink, Het Wetboek van Strafrecht, aantekening 5 bij artikel 225 Sr.

⁴ RB Utrecht, 9 augustus 2011, LJV BR4485, zie ook RB Noord-Holland 3 december 2013, RBNHO 2013 11551 inz. Hooijmaijer.

⁵ HR 16 september 2008, NJB 2008,1817.

ling is overgegaan, en dat de btw door [rechtspersoon 2] is afgedragen aan de fiscus, doen niet af aan het oogmerk van de verdachte om die door hem opgemaakt facturen als echt en onvervalst te gebruiken.”⁶

Nadeel vereiste

Dit bestanddeel is in het nieuwe Wetboek van Strafrecht van Curaçao en in de Nederlandse wetgeving vervallen. Door de Hoge Raad wordt deze passage zo ruim uitgelegd dat er nauwelijks een geval valt te bedenken dat er niet onder zou vallen. Men komt dan terecht bij zulke evidente valsheden dat daardoor niemand misleid zou kunnen worden.⁷

In de onderhavige casus zijn de valse facturen van goede kwaliteit – inclusief datum, factuurnummer, logo, beschrijving van de dienst, etc. - en ook door B+ betaald, zonder dat daar de op de facturen vermelde dienst tegenover heeft gestaan.

Pleegplaats en periode in de tenlastelegging, in vereniging

De gegevensdragers (Sonylaptop en harde schijf) met daarop de digitale facturen zijn in beslaggenomen in Curaçao waar verdachten ook hun vaste woon- en verblijfplaats hebben. De digitale factuur met het nummer 91210 is verder aangepast verzonden vanuit een Italiaans emailadres naar het mailadres van verdachte Schotte. De fysieke facturen zijn aangetroffen in Italië en daar zijn ze ook verwerkt in de administratie. Het feit is derhalve gepleegd te Curaçao en Italië.

In het proces-verbaal van het RST worden verschillende versies van de gewraakte facturen beschreven.⁸ De data liggen tussen 29 april 2010 en 7 juni 2010. Derhalve zijn de facturen valselijk opgemaakt in de periode van 1 januari 2010 tot 1 juli 2010.

Er is sprake van bewuste en nauwe samenwerking tussen de beide verdachten waarbij zij beiden een wezenlijke bijdrage hebben geleverd. Digitale bestanden met allebei de facturen zijn zowel op de laptop van Schotte gevonden als op een externe harde schijf in het bureau van Van der Dijs. Verdachte Van der Dijs heeft haar privé-bankrekening ter beschikbaar gesteld aan B+ en deze staat ook op de valse facturen, net als het logo. Het is haar bedrijf Vanddis geweest dat als dekmantel heeft gefun-

⁶ RB Rotterdam 14 oktober 2015, RBROT:2015:7315.

⁷ zie Noyon-Langemeijer-Remmelink, Het Wetboek van Strafrecht, aantekening 5 bij artikel 225 Sr en mr F.C. Bakker “valsheid in geschrift” Proefschrift Rijksuniversiteit Groningen van 26 september 1986.

⁸ De oudste versie van factuur met nummer 91210 (bijlage 59) heeft nog geen factuuradres en is op 19 oktober 2009 voor de laatste maal beschreven. Op 29 april 2010 wordt het bestand aangepast met vermelding van B+, het factuurbedrag en de omschrijving, bijlage 55. Op 3 mei 2010 is de verder aangepaste factuur 91210 van B+ naar verdachten gestuurd (bijlage 57), op 4 mei 2010 geprint en op 26 mei 2010 is het bestand met factuur 91213 voor de laatste maal beschreven, bijlage 96. De in Italië aangetroffen factuur met nummer 91213 met datum 7 juni 2010 is ook op 7 juni 2010 afgedrukt. De actuele afdrukdatum wordt namelijk automatisch in het Excel bestand vermeld.

geerd. Via het mailadres van verdachte Schotte is de eerste factuur tussen partijen verstuurd (bijlage 57). Het feit is derhalve tezamen en in vereniging gepleegd.

5. WITWASSEN

Onder het derde feit wordt verdachten verweten dat zij het geld ontvangen van Corrallo hebben witgewassen. De wereld van de misdaad, inclusief corruptie, is grotendeels onttrokken aan het zicht. Toch willen criminelen het uit misdrijf verkregen geld gebruiken, als ware het verdiend met een gewone baan. Geld moet immers rollen en zeker personen met een bepaald bestedingspatroon willen het uitgeven aan levensonderhoud, kleding, luxeartikelen etc. Witwassen is eigenlijk precies wat de term zegt: vuil geld – geld dat illegaal is verkregen – wordt schoongewassen, zodat het legaal lijkt. Bij witwassen wordt de criminele herkomst – in dit geval ambtelijke omkoping door Corrallo en valsheid in geschrift - weggepoetst. Ook hier is de tenlastegelegde periode van voor 15 november 2011, derhalve is het oude Wetboek van Strafrecht NA van toepassing.

De volgende elementen van het strafbare feit witwassen dienen te worden bewezen:

- 1e. een voorwerp,
- 2e. afkomstig uit misdrijf,
- 3e. verhullen of verbergen,
- 4e. wetende of begrijpen, althans redelijk vermoeden dat het voorwerp middellijk of onmiddellijk afkomstig is uit enig misdrijf.

Een voorwerp

Onder voorwerp worden alle zaken en vermogensrechten verstaan, waaronder zoals in dit geval giraal geld en cheques.

Afkomstig uit misdrijf

Het voorwerp dat is witgewassen dient afkomstig te zijn uit een voorafgaand misdrijf. Dit misdrijf hoeft – volgens vaste jurisprudentie - niet nauwkeurig te worden bepaald. Voldoende is dat vast staat dat het voorwerp een criminele herkomst heeft. In deze casus is de hierboven beschreven valsheid in geschrift en de hierna te behandelen ambtelijke omkoping het gronddelict voor het witwassen. Er is veel jurisprudentie voorhanden met soortgelijke casussen, waarin valsheid in geschrift en/ of witwassen als gronddelict voor witwassen fungeert⁹

⁹ Vergelijk; RB Zwolle-Lelystad 22 april 2008 LJN BD1228; RB Utrecht 11 juni 2010 BM8021; HR 26 oktober 2010, NJ 2010/655; RB Den Haag 10 februari 2014 RBDHA 2014 1565 en Hof Amsterdam 27 februari 2015 LJN BZ0228 (Klimop).

Opzettelijk verhullen en verbergen

De Hoge Raad heeft in verschillende bekende arresten uitgemaakt dat het enkel voorhanden hebben van uit eigen misdrijf verkregen baten niet voldoende is voor witwassen, tenzij er sprake is van verhullingshandelingen. Met andere woorden als het geld van de facturen gewoon cash op de keukentafel van Schotte en Van der Dijs was aangetroffen, dan zou er mogelijk geen sprake zijn geweest van witwassen. Het gaat er om dat er feiten en omstandigheden kunnen worden vastgesteld waaruit kan worden afgeleid dat er gedragingen zijn verricht die ook (kennelijk) gericht zijn geweest op het daadwerkelijk verbergen of verhullen van de criminele herkomst van het geld.¹⁰

In een zeer vergelijkbare casus heeft het Hof Amsterdam het als volgt verwoord: Verdachte heeft deze geldbedragen verworven en voorhanden gehad, terwijl hij wist dat deze afkomstig waren uit omkoping en valsheid in geschrift. De verdachte heeft de herkomst van de geldbedragen verhuld door aan de betalingen van de geldbedragen facturen ten grondslag te leggen die suggereerden dat de geldbedragen uitsluitend een legale herkomst hadden. De facturen houden namelijk in dat [rechtspersoon A] werkzaamheden had verricht voor [rechtspersoon B], terwijl in werkelijkheid de geldbedragen betrekking hadden op omkoping van de verdachte. De verdachte heeft de herkomst van de geldbedragen ook verhuld door de geldbedragen telaten overmaken aan [rechtspersoon A], terwijl deze waren bestemd voor de verdachte.¹¹

In de zaak Babel is via – onder meer – de volgende handelingen de criminele herkomst van het geld verhuld:

- Er zijn valse facturen opgesteld.
- Er zijn girale overboekingen verricht met buitenlandse bankrekeningen.
- Er is gebruik gemaakt van buitenlandse rechtspersonen (B+ en No Brand Ltd.) onder meer uit het belastingparadijs Marshall Islands.
- Er is gebruik gemaakt van een bankrekening in een land met een sterk bankgeheim (Zwitserland).
- Er is gebruik gemaakt van een tussenpersoon en van een ander adres (in Zwitserland bijlagen 74, 75 en 76).
- Schotte maakt op Curaçao gebruik van een postbus en hij ontvangt geen afschriften van zijn Visacard, die is gekoppeld aan zijn bankrekening in Zwitserland.
- De geldstromen zijn niet verlopen via het normale, gangbare financiële verkeer (bank-giro), maar zijn via verschillende tussenstappen in verschillende landen bij verdachten terecht gekomen. Hierbij is ook het zogenaamde paper-trail onderbroken door met contant geld bankcheques aan te kopen.

¹⁰ Hof Arnhem-Leeuwarden 8 november 2013 GHARL 2013 8478.

¹¹ Hof Amsterdam 7 april 2015 NJFS 2015/174.

- In Curaçao is het geld met tussenkomst van vennootschappen (stichting FGS en de N.V. Van der Dijs) bij verdachten terechtgekomen.

Volledigheidshalve nog het volgende. De Financial Action Task Force (hierna te noemen: FATF) heeft standaarden ontwikkeld, die dienstig zijn in de bestrijding van onder meer witwassen en terrorisme financiering. De FATF heeft typologieën opgesteld die indicaties van witwassen signaleren (bijlage 48) deze typologieën worden door rechters wel gebruikt voor het bewijs van witwassen¹². Een aantal van deze typologieën is in deze casus nadrukkelijk van toepassing:

- het feit dat er geen legale economische verklaring is voor de internationale, financiële transacties;
- de transacties staan niet in verhouding met de inkomsten;
- het contant omwisselen in een witwascyclus wordt vaak gedaan ter onderbreking van de „papertrail“;
- het feit dat ten aanzien van verdachte geen economische activiteit bekend is in relatie tot de verschillende landen waarmee transacties werden verricht;
- het feit dat verdachte weigert iets te verklaren over de herkomst van het geld;
- het feit dat verdachte een bankrekening in het buitenland heeft en een zogenaamd correspondentieverbod heeft bedongen. Door op deze wijze te handelen blijft de bankrekening buiten het zicht van de autoriteiten en opsporingsdiensten.

Verwerven / voorhanden hebben

Naast het verhullen en verbergen is ook tenlastegelegd het verwerven en voorhanden hebben van het geld. Nu dit opbrengsten uit eigen misdrijf betreft, is het enkele verwerven of voorhanden van het geld niet voldoende voor witwassen. Daar bovenop is het nodig dat verdachten bij het verwerven of voorhanden een handeling hebben verricht die erop is gericht om “de eigen criminele opbrengst¹³ veilig te stellen”, dan wel dat “de gedragingen van verdachten ook (kennelijk) gericht zijn geweest op het daadwerkelijke verbergen of verhullen van de criminele herkomst van dat bedrag”¹⁴.

Zoals even hiervoor betoogd, is dat in deze casus duidelijk het geval.

Verdachten hebben in vereniging gedragingen verricht die bijdragen aan het verhullen van de herkomst van het geld. Zij hebben het tevens verworven en voorhanden gehad. Wettig en overtuigend kan derhalve bewezen worden dat verdachten teza-

¹² HR 10 september 2012, *RvdW* 2012/1300 (Antilliaanse zaak).

¹³ HR 26 oktober 2010, *NJ* 2010/655

¹⁴ HR 19 november 2013, *NJ* 2014/74 en HR 28 januari 2014, *RvdW* 2014/313

men en in vereniging opzettelijk een bedrag van 213.447 USD hebben witgewassen, in beide varianten.

Pleegplaats en periode in de tenlastelegging, in vereniging

De feiten zijn gepleegd te Curaçao en de V.S.¹⁵.

De feiten zijn gepleegd in de periode van 1 januari 2010 tot en met 15 november 2011. Immers, begin 2010 zijn de valse facturen opgemaakt en in de periode daarna hebben de betalingen plaatsgevonden met als laatste datum 15 juli 2010. Op 15 november 2011 is het nieuwe wetboek van Strafrecht van Curaçao ingevoerd.

Ze hebben het witwassen duidelijk samen en in vereniging gepleegd. Zo zijn er zowel bankrekeningen als vennootschappen van Schotte als Van der Dijs gebruikt, hebben beide verdachten actief meegewerkt aan de verhuulingshandelingen en heeft Van der Dijs een centrale rol gespeeld.

6. AMBTELIJKE OMKOPING

Het eerste feit op de dagvaarding van Schotte is ambtelijke omkoping. Hem wordt verweten dat hij zich heeft laten omkopen door de Italiaanse zakenman Corallo, door via valse facturen twee giften aan te nemen van deze Corallo, terwijl Schotte had moeten weten dat deze giften hem niet voor niets werden gedaan, van hem werd een tegenprestatie verwacht.

Bij het behandelen van de verschillende bestanddelen van het feit omkoping zal ik steeds eerst stil staan bij de wet, om deze daarna te toetsen aan de zaak Babel.

De giften vonden plaats in 2010, toen gold nog het oude Wetboek van Strafrecht. En dat is gunstig voor de heer Schotte. Want in het huidige Wetboek van Strafrecht, zoals dat sinds eind 2011 geldt, is de corruptiewetgeving aanzienlijk strenger geworden. De straffen die erop staan zijn fors verhoogd, en er valt meer onder het bereik van de wet. Maar voor de zaak Babel moeten wij het doen met de oude wet.

Juridisch kader

Juridisch kader: De artikelen 378 en 379 van het oude Wetboek van Strafrecht bezien vanuit wetgeving, jurisprudentie en literatuur, vanwege de jurisprudentie mede aan de hand van de Nederlandse artikelen 362 en 363 Wetboek van Strafrecht Nederland.

¹⁵ HR 9 december 2008, LJN BF5557: Misdrijven zijn begaan in de woonplaats van verdachte, nu niet onbegrijpelijk is aangenomen dat verdachte vanuit zijn woonplaats het beheer voerde over de banksaldi.

De strafbaarstelling van passieve ambtelijke corruptie luidde tot 15 november 2011 op Curaçao als volgt:

De ambtenaar die een gift of belofte aanneemt, wetende dat deze hem gedaan wordt ten einde hem te bewegen om, al dan niet in strijd met zijn plicht, in zijn bediening iets te doen of na te laten.

Te onderscheiden zijn de volgende zeven delictsbestanddelen.

- a. het begrip ambtenaar
- b. de begrippen gift en belofte
- c. het aannemen daarvan
- d. wetende dat
- e. (al dan niet) in strijd met de plicht
- f. in zijn bediening
- g. te doen of na te laten

Ik zal al deze bestanddelen hierna behandelen.

a. Het begrip ambtenaar

Het begrip „ambtenaar” is in het strafrecht ruim¹⁶. Schotte was ambtenaar. In de ten laste gelegde periode was hij Eilandraadslid, een functie thans vergelijkbaar met Statenlid. Het derde lid van de artikelen 2:350 en 2:351 van het nieuwe WvSr merkt dit zelfs aan als strafverhogende omstandigheid, maar onder de oude wet gold dit nog niet.

b. De begrippen gift en belofte

Omkoping draait om voordeel. Voor de omkoper, maar zeker ook voor de ambtenaar. De wetgever spreekt over het „voordeelsbegrip”.

In de oude Curaçaose delictsomschrijving wordt het voordeelsbegrip vertegenwoordigd door de begrippen: gift of belofte. Dat zijn de omkopingsmiddelen.

Er is bewust geen ondergrens of criterium vastgesteld op basis waarvan een onderscheid kan worden gemaakt tussen strafbare en niet strafbare giften. Ook zeer kleine

¹⁶ Het begrip „ambtenaar” wordt in de strafrechtspleging ruim uitgelegd. Zie artikel 84 Sr. Daarnaast komt het begrip „ambtenaar” niet alleen voor in titel XXVIII (ambtsmisdrijven) van het WvSR, maar bijv. ook in de artt 180 en 304 sr. Zie daarnaast art 183 voor een bijzondere gelijkstelling.

Volgens het „reclasseringswerkersarrest” en de REO jurisprudentie van het Hof Den Bosch moet onder het begrip „ambtenaar” tevens worden begrepen *“diegene die onder toezicht en verantwoording van de overheid is aangesteld in een functie waaraan een openbaar karakter niet kan worden ontzegd ten einde een deel van de taak van de Staat of zijn organen te verrichten”* Reclasseringswerkersarrest: LJN BB5554 (HR 1995); REO: LJN BB5554 (Hof, 2007) & LJN BJ6793 (HR 2009)

giften kunnen leiden tot ambtshandelingen die de door maatschappij gezien worden als zeer laakbaar.¹⁷

Het voordeelsbegrip is ruim. Het gaat daarbij niet alleen om financiële voordelen, ook voordelen van materiële aard kunnen omkopingsmiddelen zijn. Zoals het gebruik van een appartement, zonder dat daarvoor huur hoeft te worden betaald¹⁸.

De verdachte hoeft ook geen persoonlijk voordeel te behalen. Voorbeelden zijn: een gift aan een kerkkoor of een gift geheel ten goede gekomen aan een politieke partij¹⁹. In dit laatste geval waren de donaties door de verdachte ook onmiddellijk doorgeleid naar aan de politieke partij en waren de giften ook geheel ten goede gekomen aan de politieke partij²⁰. De rechter oordeelde dat er sprake was van een strafbare gift.

Ik zal nu de begrippen gift en belofte behandelen.

Gift

Volgens de Hoge Raad omvat het doen van een gift elk overdragen aan een ander van iets dat voor die ander waarde heeft²¹. Het begrip is daarmee niet beperkt tot stoffelijke zaken, maar omvat bijvoorbeeld ook het bezorgen van een decoratie of het ontvangen van seksuele gunsten²². Onder gift valt ook het eerder besproken gebruik van een appartement zonder daarvoor huur te betalen.

Ook in het geval van een ambtenaar die gelden ontvangt uit een nevenbetrekking kan er sprake zijn van een gift. Ook indien de betrekking en de betaling daarvan in een arbeidsovereenkomst zijn vastgelegd²³.

De rechtbank oordeelde:

De rechtbank stelt vast dat de omstandigheid dat een overeenkomst wordt nagekomen niet meebrengt dat in het onderhavige geval geen sprake was van een gift, aangezien een gift in de zin van artikel 363 van het Wetboek van Strafrecht iedere overdracht aan een ander van iets dat voor die ander waarde heeft, omvat.

¹⁷ T&C Sr 10^e druk, aant 10a bij 362 Sr., p. 1865

Zie ook Kamerstukken II 1998/99, 26 469, nr 3 p. 4-5 en Kamerstukken II 1999/200, 26 469, nr 5, p. 6-7

¹⁸ De rechtbank kwalificeerde dit als gift. Zie Rb Rotterdam (2010), LJN BO0530 (directeur gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdam)

¹⁹ HR 1910, W 9044 & HR (2009) LJN AT 8328

²⁰ T&C Sr, 10e druk, aant 10a bij 362, p. 1865

²¹ HR 25 april 1916, NJ 1916, p. 551

²² T&C Sr, 10e druk, aant 10a bij 362 Sr, HR 31 mei 1994, NJ 1994/673.

²³ RB Den Bosch (2009), BJ2962

Belofte

Van een belofte is sprake als een toekomstig voordeel in het vooruitzicht wordt gesteld. Het toegezegde voordeel kan een gift zijn, maar het kan ook gaan om een betrekkelijk vage toezegging, bijvoorbeeld om iemand vooruit te helpen en hem van alle kanten hulp te verschaffen²⁴.

c. Het aannemen van de gift of belofte

Voorwaarde voor strafbaarheid is dat de gift of belofte wordt aangenomen. Pas dan kan er gesproken worden over „voordeel“. Het aannemen is het centrale onderdeel van de delictomschrijving. Het aannemen dient opzettelijk te gebeuren. Daarnaast moet het voordeel ook daadwerkelijk in de macht van de bevoordeelde zijn geraakt²⁵.

Het voordeel hoeft echter niet direct bij de ambtenaar te belanden. Er kan ook sprake zijn van indirecte giften aan een tussenpersoon of een lasthebber. Of middels storting op een bankrekening waar verdachte toegang toe heeft²⁶, al dan niet via een medeverdachte.

Er zal geen discussie bestaan indien de gift een geldsom is, die is overgeboekt. Dat is een gift die ontvangen is.

Een in het vooruitzicht gestelde gift is een belofte. Anders gezegd: het aanvaarden van een aanbod is het aannemen van een belofte²⁷. Van het aannemen is ook sprake als er wordt ingegaan op een toezegging²⁸.

De gift of belofte hoeft niet in de hoedanigheid van ambtenaar te zijn aangenomen²⁹. De omkoping kan juist plaats vinden in de privé sfeer of, zoals ik net ter sprake bracht, terwijl daar een (arbeids)overeenkomst aan ten grondslag ligt.

Babel

In de zaak Babel is tenlastegelegd het aannemen van twee giften, de bedragen van USD 140.000 en USD 73.422 die zijn overgemaakt op de privé rekening van Van der Dijs, met als dekmantel twee valse facturen op naam van haar bedrijf Vanddis. Medeverdachte Van der Dijs heeft gefungeerd als tussenpersoon voor het aannemen

²⁴ HR 17 juni 1940, NJ 1940/822).

²⁵ E. Sikkema, *Ambtelijke corruptie in het strafrecht. Een studie over omkoping en andere ambtsdelicten*, diss. Groningen, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2005, hoofdstuk 5, paragraaf 6.

²⁶ Kamerstukken II 1998-1998, 26 469 nr. 3 p. 12.

²⁷ E. Sikkema, *Ambtelijke corruptie in het strafrecht. Een studie over omkoping en andere ambtsdelicten*, diss. Groningen, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2005, hoofdstuk 5, paragraaf 6.

²⁸ idem

²⁹ HR 10 april 1893, W 6333

van de giften. Schotte kon vervolgens wel, zoals reeds betoogd bij het onderdeel witwassen, over het geld beschikken. De giften zijn aangenomen.

Niet onvermeld mag hier blijven, dat in het onderzoek is gebleken dat er meer bedragen door of namens Corallo zijn overgemaakt aan Schotte en Van der Dijs. Deze bedragen zijn niet helemaal uitgelopen, omdat het onderzoek anders te lang had geduurd. Daarom staan ze niet op de tenlastelegging. Maar ze zitten wel in het dossier en dragen daardoor wel bij aan het bewijs.

Het betreft een bedrag van USD 822.640 in augustus 2010 en een bedrag van USD 225.990 in november 2011.

Het bedrag van 225 duizend dollar komt ook van B+ in Italië. Het is overgemaakt aan het bedrijf Enersources, op basis van een factuur met precies hetzelfde factuurnummer als een van de zogenaamde Vanddis facturen. Enersources bankiert bij Citibank in Amerika, dezelfde bank als Van der Dijs. En wie is gemachtigde van de rekening dit bedrijf? U raadt het al, inderdaad, Van der Dijs.

Het bedrag van ruim 8 ton is overgemaakt op de Zwitserse bankrekening van No-Brand, een bedrijf van Schotte, door een bedrijf genaamd International Financial Planning Services dat op hetzelfde adres in SXM zit als het hoofdkantoor van Atlantis World Group, het bedrijf van Corallo.

d. Wetende dat (opzet en voorwaardelijk opzet)

De ambtenaar is strafbaar indien hij weet dat hij wordt betaald om hem te bewegen tot een tegenprestatie. Inmiddels volgt uit vaste corruptie jurisprudentie dat voorwaardelijk opzet hierbij voldoende is. Toch is dit in corruptiezaken nog vaak een punt van discussie. Ik zal er daarom kort op ingaan.

Sinds de wetwijziging in 2011, en in Nederland sinds 2001, bestaat er nu ook een culpoze pleegvariant „vermoedende dat“. In de, in zekere mate, glijdende schaal tussen de begrippen opzet en schuld, zou je kunnen zeggen dat voorwaardelijk opzet zich tussen deze begrippen bevindt. Maar onder de oude wet hield “weten dat” mede in de voorwaardelijke opzetvariant “had moeten weten dat”.

Dat voorwaardelijk opzet bij “weten dat” voldoende is, is de heersende lijn in de jurisprudentie³⁰.

³⁰ Aanvankelijk heeft de Hoge Raad in een drietal arresten in 1999 en 2000 doen doorschemeren dat het bestanddeel „wetende dat“ verlangt dat verdachte “moet hebben begrepen en heeft begrepen, dat het hem duidelijk moet zijn geweest. HR 16 maart 1999, NJ 1999, 370 NJ 1999, 370. Zie ook nog HR 22 februari 2000, NJB 2000, 49, p. 727; HR 7 november 2000, NJ 2001, 35.

In 2008 heeft de Hoge Raad dit punt beslecht in de Bouwfraude zaak³¹. De HR overwoog toen met betrekking tot artikel 362 en 363 Sr NL (zoals die golden tot 1 februari 2001, dus vergelijkbaar met de Curaçaose artikelen 378/ 379 WvSr oud):

“dat de wetsgeschiedenis geen aanwijzingen bevat voor de precieze betekenis van het bestanddeel „wetende dat“. Maar met die uitdrukking heeft de wetgever in algemene zin, een omschrijving gegeven van het bestanddeel opzet. (...) Onder opzet is in het algemeen mede voorwaardelijk opzet begrepen. De wetsgeschiedenis geeft geen aanleiding daarover ten aanzien van de art. 362 en 363 Sr anders te oordelen”³².

Sinds dit arrest is het standaard jurisprudentie dat voor wetende dat, voorwaardelijk opzet voldoende is. Bij voorwaardelijk opzet gaat het om de bewuste aanvaarding van de aanmerkelijke kans. De beoordeling of er sprake is van opzet of voorwaardelijk opzet is casuïstisch.

Met betrekking tot passieve ambtelijke corruptie is er wel een aantal uitgangspunten te formuleren. Een belangrijke daarvan is de Garantenstelling die geldt voor de ambtenaar.

Zie het arrest van de Hoge Raad van 22 februari 2000³³.

Het kon niet anders zijn dan dat verdachte heeft geweten met welk doel de giften aan hem werden gedaan.

Van belang waren in die zaak de volgende feiten en omstandigheden:

1. De belangrijke positie van verdachte in het ambtelijk apparaat inzake ruimtelijke ordening en stadsontwikkeling.
2. De ondernemers die de giften deden hadden belang bij goodwill van het ambtelijk apparaat.
3. De omstandigheden waaronder de giften werden gedaan.

Over dit laatste, derde punt, de omstandigheden waaronder de giften werden gedaan is volgende uitspraak van de rechtbank Utrecht van belang:

³¹HR (2008), LJN BC8673 (Bouwfraude)

³² Uit LJN BC 8643:

RO 3.6. Onder opzet is in het algemeen mede voorwaardelijk opzet begrepen. In de rechtspraak van de Hoge Raad is in verscheidene gevallen aangenomen dat het bestanddeel 'wetende dat' opzet in voorwaardelijke vorm omvat (vgl. bijvoorbeeld HR 19 januari 1993, LJN AD1812, NJ 1993, 491 (art. 416 Sr) en HR 3 december 2002, LJN AE8908, NJ 2003, 353 (art. 243 Sr)). De wetsgeschiedenis geeft geen aanleiding daarover ten aanzien van de art. 362 en 363 Sr anders te oordelen.

RO: 3.7. Door te overwegen - zoals hiervoor onder 3.3 weergegeven - dat de verdachte van het hem tenlastegelegde moet worden vrijgesproken omdat hij niet heeft geweten of begrepen dat de door het aannemersbedrijf gedragen kosten voor de vlieguren van de verdachte een gift waren om een tegenprestatie te verkrijgen, heeft het Hof kennelijk geoordeeld dat voor de vervulling van het bestanddeel 'wetende dat' in de zin van de art. 362 Sr en 363 Sr voorwaardelijk opzet niet toereikend is. Dat oordeel getuigt, gelet op het hierboven overwogene van een onjuiste rechtsopvatting

³³ NJ 2000, 557. Zie Sikkema diss. (2005) Hoofdstuk 5.9.3.

“Uit de maskering van de betalingen en de bewust ondoorzichtige geldstromen volgt dat verdachte zich bewust was van het feit dat de betalingen aan hem werden gedaan ten einde hem te bewegen iets te doen of natelaten.³⁴”

Zo ook het Hof Amsterdam, in de omkopingszaak tegen een voormalig gedeputeerde:

“Voor zijn oordeel vindt het Hof steun in de omstandigheid dat de verdachte zich bewust moet zijn geweest van mogelijke belangenverstrengeling bij een dergelijke gift van een vastgoedontwikkelaar en hij (daarom) de gift via een vennootschap van een ander dan de verdachte, heeft aangenomen”³⁵.

Dus, uit het feit dat de omkopingsmiddelen verhuld worden, kan opzet worden afgeleid.

Een redenering die begrijpelijk is; immers als er niks mis is met de aangenomen giften, beloften of diensten dan kunnen ze transparant gedaan en aangenomen worden. Dit zal echter niet vaak het geval zijn. Een ambtenaar krijgt immers al door de overheid betaald om zijn werk te doen. Van openlijk ontvangen kan vaak geen sprake zijn. In de praktijk wordt vaak gekozen voor valse constructies om over de omkopingsmiddelen te kunnen beschikken.

Van belang met betrekking tot de omstandigheden waaronder de giften worden gedaan is ook de uitspraak van het Hof Arnhem in 2010³⁶. Het hof overweegt dat het er niet toe doet dat verdachte stelt dat hij niet vatbaar was voor omkoping. De omkopingsmiddelen waren in deze zaak van dermate aard en omvang dat het niet anders kan, dan dat verdachte heeft begrepen dat het doel van de giften het bestendigen van de relatie met de ambtenaar was. Hij had dat moeten beseffen.

Van belang is nog om te vermelden dat het (voorwaardelijk) opzet ziet op de beoogde tegenprestatie die de ambtenaar zou kunnen leveren. Het opzet ziet niet op het oogmerk van de omkoper. Dat komt door de verschillen in de delictsomschrijvingen tussen passieve en actieve corruptie.

Als in de zaak tegen de omkoper niet bewezen kan worden dat deze het oogmerk had om de ambtenaar te bewegen tot een prestatie kan er wél een veroordeling volgen tegen de ambtenaar omdat hij de gift überhaupt niet had moeten aannemen onder de omstandigheden waarin deze gedaan is³⁷.

³⁴ Rb Utrecht (2011) LJN BR4485 (Gemeenteraadslid S.).

³⁵ Hof Amsterdam (2015) ECLI:NL:GHAMS:2015:1212

³⁶ Hof Arnhem (2010) LJN BO 5821.

³⁷ Sikkema, diss. (2005) Hoofdstuk 5, paragraaf 10.

Babel

In de zaak Babel heeft Schotte geweten dat van hem op enig moment een tegenprestatie zou worden verlangd.

Schotte heeft al jarenlang een min of meer zakelijke relatie met Corallo waarbij Corallo hem om dingen vraagt. Bijvoorbeeld e-mail correspondentie uit 2007 tussen Corallo, Baetsen en Schotte (Schotte was toen gedeputeerde voor economie en toerisme). Baetsen, de manager van Corallo's bedrijven, vraagt Schotte namens Corallo om een afkondigingsblad met nieuwe wetgeving op Curaçao. Schotte vraagt dat dan aan een medewerker. Die medewerker wordt boos, want hij heeft al heel vaak gezegd dat de minister geen document gaat uitgeven dat nog niet door de ministerraad is gekomen. Corallo mailt daarop aan Schotte "dat het zo niet werkt, ze vragen veel geld van hem maar hij mag niet checken of het wel juist is. Hij gaat niet zoveel geld betalen voor een stuk papier waarvan hij niet zeker is dat het er komt".

Corallo en Schotte hebben op het moment van de betalingen al plannen voor de oprichting van MFK, waarbij Corallo van Schotte via een „agreement“, een overeenkomst een dikke vinger in de pap krijgt. Ik kom er straks nog op terug, maar de overeenkomst houdt in dat voor elke politieke benoeming Schotte eerst de goedkeuring van Corallo nodig heeft. Schotte weet dus al dat Corallo invloed wil hebben in de Curaçaose politiek.

Dat blijkt ook uit Schottes verhoor. Hij verklaart dat hij weet dat Corallo, in de tijd dat Corallo hem (de MFK) financieel ondersteunde, zakelijke belangen had op Curaçao. Corallo zat in de „real estate“ en in de casino business.

Voorts was Schotte ten tijde van de giften Eilandraadslid. Dat was een heel invloedrijke positie op Curaçao. Hij wilde met zijn nieuwe partij de verkiezingen winnen, de eerste minister-president van het nieuwe land Curaçao worden.

Kortom: hij moet zich bewust zijn geweest van het feit dat hij een man was (is) met invloed op Curaçao. En dan moet je je toch echt afvragen waarom iemand, waarvan je weet dat hij zakelijke belangen heeft op het eiland, je zo'n gift doet.

Schotte moet hebben geweten dat Corallo hem niet voor niets betaalde. Dat blijkt ook al uit de omvang van de giften en de verhulling van de betalingen.

e. In strijd met de ambtsplicht

De heersende opvatting in de literatuur is, dat de woorden „in strijd met zijn plicht“ dermate ruim worden uitgelegd dat er nauwelijks nog een zelfstandige rol voor van

betekenis leek te zijn weggelegd voor artikel 362 Sr³⁸, vergelijkbaar met art 378 oud Sr Curaçao. In Nederland is artikel 362 Sr recent dan ook vervallen³⁹.

Hoe wordt dit begrip uitgelegd in de rechtspraak?

In 1987 overweegt de Hoge Raad: “het is van algemene bekendheid dat een ambtenaar in strijd met zijn plicht handelt indien hij steekpenningen aanneemt in ruil voor het aanbesteden van werken⁴⁰.

Van belang zijn ook twee arresten in 2005 en 2006⁴¹ waarin de HR oordeelt dat in het geval dat ambtenaar zich bij de uitoefening van discretionaire bevoegdheden niet onpartijdig en objectief opstelt, maar zich laat leiden door giften, er sprake is van strijd met de plicht⁴². Ook de al eerder besproken directeur van het Rotterdamse Gemeentelijke havenbedrijf handelde in strijd met zijn plicht, de haven directeur had naar het oordeel van de rechtbank leningen verstrekt tegen wel heel gunstige voorwaarden⁴³.

In de eerder genoemde corruptie zaak rond een bouwonderneming overweegt het Bossche Hof in meerdere arresten⁴⁴:

“Ambtenaren handelen in strijd met hun plicht wanneer zij handelen in strijd met de voor hen geldende gedragslijn dat een ambtenaar – naar uit de aard van het ambtenschap voortvloeit – in zijn taakuitoefening eerlijk, nauwgezet en neutraal dient te zijn en alle belanghebbenden gelijkelijk dient te behandelen. Het geven van een voorkeursbehandeling is op deze grond verboden.

Het Hof grijpt hier terug op een arrest van de Hoge Raad in 2005⁴⁵, waarin de Raad een overweging van het Antilliaanse Hof in stand hield:

“Het begrip in strijd met zijn plicht ziet niet alleen op de situatie dat er een direct verband bestaat tussen de gift en een concrete tegenprestatie maar ook op het doen van giften aan een ambtenaar teneinde aldus een relatie met die ambtenaar te doen ontstaan en/of te onderhouden met het doel een voorkeursbehandeling te krijgen.”

Het accepteren van giften die kunnen leiden tot voorkeur leidt dus tot een veroordeling ex artikel 363 Sr.

³⁸ E. Sikkema, De strafrechtelijke corruptiewetgeving, opmerkingen naar aanleiding van het wetsvoorstel, 31 391, Strafbld, 2009, p. 5 t/m 13. Zie pagina 8.

³⁹ Met ingang van 1 januari 2015 is wetsvoorstel “verruiming mogelijkheden financieel economische criminaliteit³⁹” in werking getreden; Kamerstukken II, 2012-2013, 33 685; Staatsblad 2014, nr. 513

⁴⁰ HR (1987) NJ 1988, 231

⁴¹ HR (2005) LJN AT 8318 en HR (2006) AW 3568

⁴² Zie ook T&C Sr 10^e druk, aant. 10 bij 363 Sr, p. 1870

⁴³ RB Rotterdam (2010) LJN BO 0530

⁴⁴ Hof Den Bosch (2012) onder meer LJN BY7468

⁴⁵ HR (2005) LJN AT 8318

Indien de ambtenaar vanuit zijn ambtelijke functie kan sturen, of kiezen, of beslissen en daardoor van onpartijdig, partijdig, wordt is er sprake van strijd met de ambtsplicht. Daarnaast is het vaste rechtspraak dat er strijd met de ambtsplicht is indien de ambtenaar „anders dan om zakelijke redenen een persoon of bedrijf begunstigt ten opzichte van andere personen of bedrijven⁴⁶.

Er zijn ook uitspraken waarin de rechter kwam tot het oordeel dat er geen sprake is van strijd met de ambtsplicht. Daarin ligt dan vaak het oordeel besloten dat de (beoogde) tegenprestatie binnen de ambtelijke normen lag.

Een voorbeeld van geen sprake van strijd met de ambtsplicht is een uitspraak van de rechtbank Rotterdam in 2012⁴⁷. De rechtbank oordeelt:

“Voor een veroordeling daarvoor is van belang of de tegenprestatie die verdachte geleverd heeft onrechtmatig is, los van de omstandigheid dat er een gift tegenover heeft gestaan. Vastgesteld moet worden of verdachte in strijd met of in afwijking van de geldende interne regels of bevoegdheidsverdeling, dan wel in strijd met of in afwijking van een anderszins voor haar geldende gedragslijn heeft gehandeld om aan het verlangen te voldoen.”

De verdachte, werkzaam als ambtenaar bij de gemeente Rotterdam had in deze zaak in ruil voor giften toegezegd dat er een heroverweging zou komen van besluiten. De gedane toezegging ligt al besloten in de bestaande bezwaar en beroepsprocedure.

Deze uitspraak is in lijn met het uitgangspunt dat het geven van een voorkeursbehandeling strijd met de ambtsplicht oplevert. De verdachte in de net genoemde zaak, zegde een „gewone behandeling toe”, waarbij er dus geen keuzevrijheid bestond⁴⁸.

Door de ruime uitleg die in de rechtspraak wordt gegeven aan de woorden „in strijd met zijn plicht” blijven er bijna geen gevallen over waarin de ambtenaar iets doet of nalaat zonder daardoor in strijd met zijn plicht te handelen. Slechts in het geval dat de ambtenaar wordt omgekocht tot iets waartoe hij toch al zonder meer verplicht was zal artikel 362 van toepassing zijn⁴⁹. Als een ambtenaar in ruil voor smeergeld een vergunning (sneller) verleent, diensten inhuurt, werken aanbesteed, zal de rechter al snel aannemen dat de ambtenaar in strijd met zijn ambtsplicht heeft gehandeld⁵⁰.

Waar het om gaat is of de ambtenaar een keuze kon maken. Immers strijdig met de ambtsplicht is ook indien de ambtenaar een beslissing neemt die binnen zijn be-

⁴⁶ HR 16 maart 1999, NJ 1999, 370

⁴⁷ RB Rotterdam (2012) BW 5008

⁴⁸ Welke tegenprestatie deze verdachte gezien haar functie- en taakomschrijving overigens niet kon leveren.

⁴⁹ Zie ook Sikkema diss. (2005) Hoofdstuk 5, paragraaf 11.5

⁵⁰ idem

voegdheden valt, maar waarbij de mogelijkheid bestaat dat hij zich door een gift heeft laten beïnvloeden. Richtinggevend is de conclusie van de PG Fokkens in 2007⁵¹:

12. De steller van het middel bouwt voort op jurisprudentie en literatuur⁵² (..) dat het ook in strijd met de plicht van een ambtenaar is om geld te ontvangen voor handelingen waartoe hij op zich bevoegd is.

13. Dat standpunt is op zich juist. (...) (Fokkens verwijst naar jurisprudentie⁵³ en vervolgt):

14. In de betreffende jurisprudentie gaat het om

-giften die worden gedaan vanwege de relatie met de ambtenaar en diens handelen ten behoeve van de gever en

-om een ambtenaar die op het moment waarop hij datgene doet waartoe hij op zich bevoegd is, een gift heeft ontvangen of weet dat hij die zal ontvangen.

Het ontvangen van de gift of het accepteren van de toezegging en vervolgens de gift, maken dat de ambtenaar bij zijn ambtelijk handelen in strijd met zijn ambtsplicht handelt.

De reden dat dergelijk handelen binnen de bevoegdheid als handelen in strijd met de ambtsplicht wordt beschouwd, is, zoals Roording terecht heeft opgemerkt, dat de bevoegdheid dan niet meer op onpartijdige wijze wordt uitgeoefend.”

Alleen dan, als de ambtenaar niet partijdig kán zijn, dat wil zeggen, in zijn beslissing geen keuze kan maken tussen partij A of B is er geen sprake van strijd met de ambtsplicht. Door de ruime uitleg die aan het begrip wordt gegeven is er weinig ruimte over voor artikel 362 Sr.

Dit heeft de wetgever in Nederland ertoe gebracht de wet te wijzigen. Met ingang van 1 januari 2015 is wetsvoorstel “verruiming mogelijkheden financieel economische criminaliteit⁵⁴” in werking getreden⁵⁵.

Het bestanddeel „in strijd met de plicht” is vervallen. In memorie van toelichting staat (met verwijzing naar Sikkema, 2005): “naar het oordeel van de rechter is er in bredere zin snel sprake van handelen in strijd met de ambtsplicht”. Artikel 362 Sr is verdwenen en het bestanddeel in strijd met de ambtsplicht is geschrapt uit 363 Sr.

Natuurlijk is deze wetswijziging niet direct van toepassing op onderhavige zaak, maar het geeft wel aan wat de wetgever beoogt met de anti-corruptiewetgeving.

⁵¹ Bij het arrest AZ6180, zie voor de conclusie: [ECLI:NL:PHR:2007:AZ6180](#)

⁵² De PG verwijst naar o.m. Roording, Corruptie in het Nederlandse strafrecht, DD 2002, afl. 2, p. 124

⁵³ De PG noemt HR 22 september 1987, NJ 1988, 381 en HR 13 oktober 1987, NJ 1988, 472. In NJ 1988, 381, HR 27 september 2005, LJN: AT8318

⁵⁴ Kamerstukken II, 2012-2013, 33 685.

⁵⁵ Staatsblad 2014, nr. 513

“Niet het ambtsstrijdig handelen staat centraal, maar ieder ambtelijk handelen dient vrij te blijven van welke geldelijke beïnvloeding dan ook”⁵⁶.

Op Curaçao is deze wetswijziging nog niet doorgevoerd en ook in de oude wet bestond het onderscheid tussen wel of niet in strijd met de plicht. In onderhavige zaak zal uw rechtbank daarom nog wel moeten komen tot een beslissing omtrent dit begrip.

Babel

Naar het oordeel van het Openbaar Ministerie is er in de corruptiezaak tegen Schotte sprake van strijd met de ambtsplicht. Immers, Schotte heeft als gekozen politicus, als ambtenaar, vanwege de betalingen een niet neutrale positie gekregen ten aanzien van de omkopende partij: Corallo en zijn bedrijven. Uit het dossier Babel blijkt dat Schotte en Corallo al jaren een min of meer zakelijke relatie onderhouden, waarbij zoals reeds betoogd het voor Schotte kraakhelder is dat Corallo invloed wil hebben in de Curaçaose politiek.

Het Openbaar Ministerie vindt dat uit het dossier blijkt dat door de giften van Corallo aan Schotte minimaal beoogd werd om de relatie met politicus Schotte te laten ontstaan en/ of te onderhouden, met als doel een voorkeursbehandeling voor Corallo en zijn bedrijven. Dat is al voldoende voor strijd met de ambtsplicht.

Uit het dossier blijkt voorts dat Schotte vervolgens heeft geprobeerd om op Curaçao een invloedrijke positie te regelen voor Corallo en zijn naaste medewerker Baetsen, ondanks dat dit duidelijk niet de beste kandidaat was, en dat hij met Corallo vertrouwelijk mailde over olie- en gasvelden voor de kust van Curaçao. Ook dat levert strijd op met de plicht. Ik kom op deze tegenprestaties nog terug.

f. in zijn bediening

De delictomschrijving verlangt dat de ambtenaar kan handelen in zijn bediening. Dit betekent niet dat de ambtenaar bevoegd moet zijn de gevraagde handeling te verrichten⁵⁷, maar slechts dat zijn ambt hem daartoe in staat stelt of hem daartoe de gelegenheid biedt⁵⁸.

“De meest geraffineerde omkoperij zal zich schijnbaar juist in de particuliere sfeer afspelen. De omkoper mikt uiteraard wél op de ambtelijke hoedanigheid.”⁵⁹.

⁵⁶ Kamerstukken II, 2012-2013, 33 685, nr 3, p. 6 en 7.

⁵⁷ HR 26 juni 1916, *NJ* 1916, p. 916; HR 2 juni 1909, W 8890

⁵⁸ T&C Sr 10e druk, aant. 10e bij 362 Sr. HR 9 april 1946, *NJ* 1946/324.

⁵⁹ Noyon/Langemeijer en verwijzing naar Kamerstukken II 1999-2000, 26 469, nr. 6.

Onder punt 2 is al besproken dat er geen sprake hoeft te zijn van persoonlijke bevoordeling.

De ambtenaar moet weten of had moeten weten dat de omkoper ervan uit gaat dat de ambtenaar de tegenprestatie kan leveren in zijn bediening. De ambtenaar hoeft niet bevoegd te zijn de tegenprestatie te verrichten. Als hij bijvoorbeeld toegang heeft tot werkzaamheden die niet te zijne zijn en daar ligt ook de beoogde tegenprestatie, zou dit een veroordeling niet in de weg staan. Ook is niet vereist dat de ambtenaar de tegenprestatie kán leveren. Het gaat erom dat de omkoper denkt dat het kan, en dat de ambtenaar dat had moeten weten.

Zowel in Nederland als op Curaçao is in de huidige wetgeving het ook expliciet strafbaar de ambtenaar om te kopen voor hetgeen hij in zijn vroegere bediening al heeft gedaan (belonen achteraf), en om iemand om te kopen die nog geen ambtenaar is, maar uitzicht heeft op de functie van ambtenaar indien die aanstelling vervolgens ook echt is gevolgd.

Over het aannemen van een gift door een ambtenaar, in verband met in een toekomstige bediening te verrichten handelingen, wordt niet expliciet iets genoemd in de wet. Niet in NL en niet op Curaçao. De wetgever gaat er echter expliciet van uit⁶⁰ dat een ambtenaar, die giften aanneemt in verband met in een volgende ambtelijke functie te verrichten handelingen, al onder het bereik viel van art 362/ 363 Sr beide lid 1 onder 1 en 3 en dus niet van lid 2 dat gaat over het omkopen van een persoon die nog geen ambtenaar is, met het oog op zijn toekomstige aanstelling als ambtenaar⁶¹.

De Curaçaose wetgever heeft in 2011 deze nieuwe wetgeving van Nederland overgenomen.

Dat betekent, dat het ook onder de oude wet al strafbaar was om een ambtenaar om te kopen met het oog op wat hij in een opvolgende ambtelijke betrekking als tegenprestatie zou kunnen leveren.

Babel

Naar het oordeel van het Openbaar Ministerie kan bewezen worden verklaard dat Schotte werd omgekocht om in zijn bediening als ambtenaar iets te doen of nalaten. Op het moment van de betalingen was Schotte Eilandraadslid, vergelijkbaar met nu Statenlid. Dat was een invloedrijke positie op het eiland, zeker richting een zakenman als Corallo met belangen op Curaçao, en als zodanig al voldoende om te gelden als “in zijn bediening”.

⁶⁰ Kamerstukken II 1999/2000, nr 6, p.2

⁶¹ Zie ook T&C Sr 10e druk, art 362 aant 10 d, en RB Rotterdam (2014) ECLI:RBROT:2014:354 (Offermans)

Maar daar komt nog bij dat zowel omkoper als ambtenaar de bedoeling hadden dat de laatste na het ontstaan van het land Curaçao en de verkiezingen minstens een vergelijkbare ambtenarenfunctie (te weten Statenlid) zou behouden. Daartoe werden zelfs plannen gemaakt gezamenlijk een nieuwe politieke partij op te richten. De relatie tussen Corallo en Schotte bestaat in 2010 al enkele jaren. Het is te bewijzen dat Corallo hem betaalt om deze relatie te onderhouden en zelfs te intensiveren. Daarmee koopt hij invloed, voor op dat moment en ook voor na 10-10-10 in een opvolgende politieke functie (ambtenaar). Schotte weet dat ook, gezien zijn verklaring dat Corallo hem en de MFK financieel steunde omdat Corallo wilde dat het financieel goed zou gaan op Curaçao en dat hij zijn eigen zakelijke belangen had op het eiland. Dat Schotte na de verkiezingen vanaf 10-10-10 premier is geworden is mooi mee genomen voor de omkoper. Het valt allemaal onder de term “in zijn bediening” in het oude wetboek.

g. teneinde te doen of na te laten (de beoogde tegenprestatie)

Uitgangspunt bij de omkopingsdelicten is de mogelijkheid dat er een tegenprestatie wordt geleverd strafbaar te stellen. Daar(al) ligt ook het kwalijke karakter van een dergelijk handelen.

Je zou kunnen zeggen dat het om delicten gaat waarvan het lijkt of ze niet geheel voltooid hoeven te zijn. Een „echte” poging tot passieve corruptie is echter moeilijk voorstelbaar. Dan moet het de ambtenaar dus niet gelukt zijn de gift, belofte of dienst aan te nemen. Immers de strafbare handeling is het aannemen van de gift en niet het leveren van de tegenprestatie. Die ligt in de toekomst, in tijd, na het al voltooide delict.

Ook als het nooit komt tot een tegenprestatie is er sprake van een strafbaar feit.

Het is begrijpelijk dat de wetgever bij de strafbaarstelling de grens heeft gelegd bij het aannemen van een gift of belofte terwijl de ambtenaar op zijn minst moet vermoeden dat de gever daarbij intenties heeft om de ambtenaar te beïnvloeden.

Een integere overheid staat of valt bij de ambtenaar die elke schijn van ontoelaatbare beïnvloedbaarheid vermijdt.

Twee algemene uitgangspunten uit wetgeving en jurisprudentie:

1. De (beoogde) tegenprestatie hoeft niet geleverd te zijn
2. Er hoeft geen causaal verband te bestaan tussen de gift/ belofte en de (beoogde) tegenprestatie

Ad 1. (tegenprestatie hoeft niet geleverd te zijn)

Uit de delictomschrijvingen volgt al dat de tegenprestatie niet geleverd hoeft te worden en dus ook niet hoeft te worden bewezen.

De jurisprudentie onderschrijft dit ook. De Hoge Raad in 2000:

“Er is niet pas sprake van strafbaarheid op grond van art. 362 Sr, als na het aannemen van giften door de ambtenaar het met die giften beoogde handelen of nalaten ook daadwerkelijk is gevolgd. Voldoende is dat de ambtenaar - op het moment dat deze de gift aanneemt - weet dat die gift hem is gedaan om hem te bewegen in de toekomst iets te doen of nalaten⁶²”.

(Nota bene, dit is een uitspraak van voor de Nederlandse wetswijziging in 2001, er wordt dus nog gesproken over weten, dezelfde norm als in de oude Curaçaose wet).

Deze rechtspraak is inmiddels standaardjurisprudentie⁶³.

Ad 2. (geen causaal verband nodig tussen gift en tegenprestatie)

Geen causaal verband is vereist tussen gift en (beoogde) tegenprestatie. Natuurlijk maakt het de zaak duidelijker als de tegenprestatie wel is gevolgd en al helemaal als er een direct verband bestaat tussen gift en de tegenprestatie. Maar een direct verband tussen gift en tegenprestatie is niet vereist.

Dit onderschrijft ook de Hoge Raad in twee arresten 2005 en 2006⁶⁴.

De HR overweegt in 2006⁶⁵:

⁶² HR (2000) LJN AA4894.

⁶³ Schalken schrijft in zijn noot onder het genoemde arrest het volgende:

“Het gaat er immers gelet op de bewoordingen en bestanddelen van dat artikel om dat de ambtenaar - op het moment dat die de gift aanneemt - weet dat die gift hem is gedaan om in de toekomst iets te doen of na te laten. Zoals in de losbladige editie van het WvSr staat weergegeven, is niet noodzakelijk dat één qua tijd en plaats en verdere details nauwkeurig vaststaande handeling wordt beoogd. Hieruit volgt onder meer dat niet behoefst vast te staan dat het beoogde handelen of nalaten ook daadwerkelijk is gevolgd.

NJ 2000, 557, Schalken vervolgd: *Dit zou ook vreemd zijn. Immers, zou een ambtenaar, die vandaag een gift heeft aangenomen in de wetenschap dat zij hem wordt gedaan om in de toekomst iets te doen of na te laten, en die al na een week na de gift onvoorzien wordt ontslagen, niet vervolgd kunnen worden op grond van art. 362 Sr omdat de door de gever beoogde handeling niet is gevolgd? En zou een ambtenaar evenmin kunnen worden vervolgd voor handelen in strijd met art. 362 Sr omdat de beoogde handeling van de gever nog niet is gevolgd?* En in 2012, in een strafzaak tegen een omkoper, nog door het Hof Den Bosch is bevestigd (Hof Den Bosch (2012) LJN BY 7460 (Rijksrecherche onderzoek Cleveland):

“Voor zover het verweer van de raadsman gericht is op de kwalificatie van de handelingen die feitelijk door de betreffende ambtenaren zijn verricht, dient dit eveneens te worden verworpen, reeds omdat de bewezenverklaring niet de kwalificatie van het feitelijk handelen van de ambtenaar behelst maar het door verdachte beoogde handelen van de ambtenaar. Niet vereist is dat het met de gift beoogde handelen of nalaten ook daadwerkelijk is gevolgd.

Een treffend voorbeeld is ook de al eerder genoemde Rotterdamse zaak uit 2012 (Rechtbank Rotterdam (2012) BW 5008). De voor corruptie veroordeelde ambtenaar was medewerker secretariaat. Ze had zich voor echter voorgedaan als juridisch medewerker om die in hoedanigheid geloofwaardiger over te komen dat ze wat zou kunnen betekenen voor haar omkopers. In de praktijk kon ze de beoogde tegenprestatie dus niet leveren. De rechtbank veroordeelt haar wel voor passieve corruptie en overweegt daarbij:

“Dat verdachte uiteindelijk niets voor de betreffende burgers heeft gedaan, doet aan haar strafbaarheid niet af

⁶⁴ LJN AT 8318 en LJN AW 3584

⁶⁵ HR (2006) LJN AW 3584

“In een geval als het onderhavige ziet art. 177 Sr niet alleen op de situatie dat er een direct verband bestaat tussen de gift of belofte enerzijds en een concrete tegenprestatie anderzijds, doch ook op het doen van giften of beloften aan een ambtenaar teneinde aldus een relatie met die ambtenaar te doen ontstaan en/of te onderhouden met het doel een voorkeursbehandeling te krijgen (vgl. HR 27 september 2005, LJN AT8318).

En in 2011 omschrijft de rechtbank Utrecht het als volgt:

”Er hoeft niet een direct verband te bestaan tussen de gift enerzijds en een concrete prestatie anderzijds, doch ook het doen van giften aan een ambtenaar teneinde aldus een relatie met die ambtenaar te doen ontstaan en/of te onderhouden met het doel een voorkeursbehandeling te krijgen is strafbaars⁶⁶.

Babel

Hoewel de tegenprestatie dus niet hoeft te worden bewezen, zijn die in Babel wel degelijk gevolgd. Ik noem een paar opvallende.

Oprichting MFK

De belangrijkste is wel de macht die Schotte aan Corallo heeft willen geven over de Curaçaose politiek. Ik noemde eerder al de overeenkomst tussen Schotte en Corallo. De politie heeft in de computer van Schotte een overeenkomst, een agreement, gevonden van juni 2010 tussen Corallo en Schotte, betrekking hebbend op MFK.

Hierin staat onder meer vermeld dat Schotte en Corallo samen MFK willen oprichten, door hen beiden bestuurd op een gelijke basis. Zij zullen elkaar alle informatie verschaffen in relatie tot „their controlling of MFK”, hun controle over MFK.

Alle beslissingen in relatie tot MFK dienen door Schotte en Corallo gezamenlijk te worden genomen, aldus de overeenkomst.

Schotte verplicht zich in de overeenkomst om voor het plaatsen van personen op kieslijst MFK, het benoemen van ministers en personen op publieke topfuncties vooraf toestemming te krijgen van Corallo. Letterlijk staat er:

Partijen verplichten zich om alle beslissingen over MFK gezamenlijk te nemen, in het bijzonder maar niet gelimiteerd tot: het aanwijzen van personen op kieslijsten van MFK, het aanwijzen van personen die namens MFK een publieke functie, ministerspost, staatssecretarisschap, adviseurschap of consultantfunctie gaan bekleden.

Doet een van beide iets zonder overleg met de ander, dan kan die beslissing teruggedraaid worden. Bovendien kan dan een lening teruggevorderd worden, die erbij hoort. Er zit een “promissory note” bij de overeenkomst, inhoudende dat Corallo Schotte 700.000 dollar zal lenen. Deze „promesse” is ook gedateerd juni 2010.

Volgens de verklaring van Corallo was deze overeenkomst een voorstel van de zijde van Schotte. Schotte zou Corallo hebben gevraagd zijn adviseur te worden.

⁶⁶ RB Utrecht (2011) LJN BR 4485

Schotte en Corallo hebben beide verklaard dat deze overeenkomst niet door hen is getekend.

Maar in Schottes computer vinden we wel een e-mail van Corallo aan hem, van juni 2010, met 2 bijlagen, namelijk de overeenkomst en de promissory note voor de lening, en de mededeling van Corallo:

“Hi Gerrit, these are the 2 documents I wish to sign. Please review them and make the necessary corrections. Francesco”.

Oftewel: deze twee documenten wil ik tekenen. Kijk ze alsjeblieft na en maak de nodige correcties.

En daar blijft het niet bij. Want vervolgens komen de verkiezingen dichterbij en moet de lijst van de MFK worden opgesteld. Er meldt zich een kandidaat voor een hoge plek, die ook wel minister zou willen worden. De MFK-medewerker stuurt deze aanmelding door naar Schotte met een positief advies. Schotte stuurt het direct door naar Corallo. En Corallo keurt deze kandidaat af! Ik citeer uit zijn uitgebreide antwoord aan Schotte:

- Politiek is net als elke carrière een leerproces dat tijd en moeite kost. Iemand van zijn leeftijd begrijpt dat niet en is geen goede kandidaat.
- Dat je een goede dokter bent wil nog niet zeggen dat je een goede minister bent.
- Hij moet het eerst leren en als hij alles weet kan hij een kans maken.
- Het nieuwe land heeft ieders hulp en nederigheid nodig.
- Dit is de prijs die WIJ moeten betalen omdat we deze nieuwe partij hebben!!!

We hebben geen getekende overeenkomst gevonden. Maar duidelijk is wel dat de bedoeling was deze te tekenen en dat Corallo inderdaad zeggenschap heeft over wie er op de lijst van MFK komt.

Ik vraag mij af of de kiezers van toen zich hebben gerealiseerd dat een stem op Schotte dus tevens een stem op een Italiaanse gokbaas was.

En er is meer.

Benoeming Corallo

Begin januari 2011, Schotte is net minister-president, mailt zijn vriend Corallo hem de concept tekst voor een brief aan de Italiaanse minister van binnenlandse zaken. Hierin staat dat de Curaçaose regering heeft besloten Corallo te benoemen in een belangrijke prestigieuze institutionele functie en wordt aan de Italiaanse minister gevraagd de goede reputatie van Corallo te bevestigen (verklaring geen bezwaar).

Schotte verstuurt deze brief eind april 2011, als MP en op officieel briefpapier van het kabinet van de Minister-president, maar zegt iets voorzichtiger dat het gaat om een benoeming van Corallo waarover binnenkort besloten zal worden.

Schotte stelt dat Corallo absoluut geschikt is voor zo'n belangrijke functie.

Maar het plannetje lukt niet. Via de ambassadeur in Rome komt het antwoord. Corallo wordt in deze brief een belangrijk persoon binnen de Siciliaanse maffia genoemd die betrokken zou zijn bij internationale drugshandel.

Corallo geeft Schotte dan gedetailleerde instructies hoe verder te handelen, zodat er toch bericht zal komen van zijn goede reputatie.

Benoeming Baetsen

De rechterhand van Corallo heet Rudolf Baetsen. Hij is de manager van Corallo's bedrijven. Hij is zijn vooruitgeschoven post.

En Schotte spant zich er uitdrukkelijk voor in om deze Baetsen een wel heel erg invloedrijke positie te bezorgen: Voorzitter van de raad van commissarissen van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS).

Op 16 maart 2011 stuurt Baetsen zijn CV aan Schotte, op diens verzoek. Hieruit blijkt onder meer dat Baetsen na de middelbare school in Nederland zijn bachelor diploma heeft behaald bij de Hotelschool in Den Haag. Verdere opleidingen ontbreken op het CV.

Op 22 maart 2011 mailt Schotte aan Baetsen (cc Corallo), onderwerp: „final advice for appointment Central Bank board of Supervision“, met als inhoud dat er groen licht is en dat het de volgende dag wordt goedgekeurd in de ministerraad.

Schotte weet de voordracht dan inderdaad door de ministerraad te drukken, maar toch gaat het mis. Op 1 april 2011 volgt er namelijk een brief van Baetsen, dat hij dankbaar is voor de nominatie van de ministerraad, maar dat hij als gevolg van de ontstane controverse rond zijn benoeming zich terugtrekt.

Die controverse is ontstaan doordat de fractievoorzitters Schotte hebben verzocht de benoeming niet door te laten gaan, mede in verband met de taak van de Staten om toe te zien op de integriteit van CBCS

In het Rapport „Commissie Onderzoek Curaçao“ ol.v. Rosenmöller, naar de integriteit in het openbaar bestuur Curaçao, staat het zo verwoord:

Conclusie met betrekking tot deze voordracht is dat Baetsen “niet in het functieprofiel paste voor het uitoefenen van deze functie waar de hoogste eisen aan dienen te worden gesteld en wekte daardoor de indruk dat deze voordracht was ingegeven door andere motieven”.

Weer een plannetje mislukt, maar niet als het aan Schotte had gelegen!

Olievelden

Uit dezelfde periode dateert een vertrouwelijke mailwisseling tussen Schotte en Corallo, over de samenwerking met Italiaans energieconcern ENI met betrekking tot olie- en gasvelden voor de kust van Curaçao. O.a. wordt in de mail gesteld: De mogelijkheid tot exploratie is substantieel en ENI zou de rol van early mover kunnen vervullen en zich daarmee verzekeren van gebieden met minimale contractuele verplichtingen.

Visumaanvraag

Tot slot nog een voorbeeld uit februari 2012, waar Corallo aan Schotte weer om een gunst vraagt. Deze keer om voor hem een aanbevelingsbrief te schrijven voor een visumaanvraag in de VS.

Corallo stuurt een conceptbrief, en mailt daarbij:

“hallo, de advocaten van Miami hebben gevraagd of jij een soortgelijke brief voor mij kan tekenen...”. Dat moet op officieel briefpapier van de minister-president.

De brief is gericht aan het Amerikaanse consulaat en is bedoeld als ondersteuning bij zijn visumaanvraag, die kennelijk steeds geweigerd is. Inhoud is dat Schotte verklaart dat hij Corallo al lang kent en dat het een keurige zakenman is,

“I can assure you that his moral character and integrity is above reproach” ”that mr. Corallo is an upstanding world citizen of the highest moral character”.

Het is ons niet bekend of deze brief ook echt is verzonden door Schotte.

Conclusie juridisch

Alle bestanddelen behandeld hebbende kan de volgende conclusie worden getrokken:

De wetgever heeft willen voorkomen dat ambtenaren zich onwenselijk laten beïnvloeden. Ze mogen hun neutrale positie niet verliezen in ruil voor een voordeel. Door de strafbaarstellingen van ambtelijke corruptie wordt dit al in een vroeg stadium gewaarborgd: Indien de mogelijkheid kan bestaan dat de ambtenaar beïnvloed wordt door een voordeel, mag hij dat voordeel niet aannemen.

Het voordeelsbegrip daarbij is ruim. Onder voordeel valt alles dat voor de ambtenaar waarde heeft. Als een voordeel afkomstig is uit een overeenkomst of nevenfunctie, of als het voordeel aan een specifiek doel is verbonden, is er daardoor niet zonder meer sprake van een voordeel dat door ambtenaar straffeloos mag worden aangenomen of gevraagd.

De ambtenaar die een voordeel aangeboden krijgt of vraagt moet zich namelijk afvragen of de aanbieder van dat voordeel daar niet een tegenprestatie voor zou kunnen verwachten. Er moeten belen gaan rinkelen als de ambtenaar een positie heeft die voor de geveger van belang kan zijn.

De omstandigheden waaronder de giften zijn gedaan wegen zwaar. Wat is de positie van de ambtenaar, wie doet de gift en wat kan het belang daarvan zijn. Hoe groot is de gift en hoe openlijk wordt deze betaald. Daarbij komt dat er geen causaal verband hoeft te bestaan tussen gift en beoogde tegenprestatie. Ook giften met het doel een relatie te doen ontstaan of te onderhouden zijn onwenselijk en strafbaar.

Als de omstandigheden zo zijn dat de ambtenaar zich af moet vragen of hij de gift wel kan aannemen dan moet hij daarnaar onderzoek doen. Als hij vervolgens – als redelijk denkend ambtenaar – weet of had moeten weten dat er een tegenprestatie verlangd kan worden, dan is hij strafbaar als hij de gift aanneemt.

Conclusie zaak Babel

Concluderend en teruggrijpend op het juridische stuk over omkoping:

- Schotte was in de periode dat hij de betalingen ontving, en ook daarna terwijl er tegenprestaties volgden, ambtenaar;
- er is sprake van meerdere giften, in ieder geval van de twee ten laste gelegde bedragen staat vast dat het giften zijn;
- de giften zijn aangenomen;
- de giften werden verhuld via valse facturen en via witwasconstructies door middel van buitenlandse rekeningen, vennootschappen en opnames in cheques;
- Schotte wist dat deze giften hem niet zomaar werden gedaan en dat er een tegenprestatie voor werd verwacht;
- Hoewel een tegenprestatie niet bewezen hoeft te worden verklaard, immers het aannemen van de giften is voldoende onder deze omstandigheden, blijkt deze wel zijn gevolgd: Schotte heeft zich vanuit zijn aansluitende ambtelijke functie als premier van Curaçao aantoonbaar ingespannen om voor de omkoper Corallo en diens rechterhand Baetsen een hoge en invloedrijke functie te regelen op Curaçao, hij heeft Corallo informatie gegeven over mogelijke olievelden bij Curaçao, en -nog wel het belangrijkste-
- Schotte heeft aan een buitenlandse gokbaas directe verregaande macht willen geven over de Curaçaose politiek via de politieke partij MFK.

7. PASPOORT

Vast staat dat Schotte op 15 april 2013 een formulier “Kennisgeving verlies reisdocument” heeft ondertekend, waarin wordt vermeld dat zijn diplomatiek paspoort is verloren. Vast staat ook dat dit paspoort op 9 december 2013 door de politie is aangetroffen in een afgesloten kluis in het kantoor van Cicely van der Dijs bij het bedrijf Vanddis.

Schotte verklaart niet te weten hoe het paspoort daar terecht is gekomen.

Tijdens de huiszoeking op 9 december 2013 heeft Van der Dijs verklaard dat er alleen maar verzekeringspapieren en drie visacards in de kluis lagen. Dat is in strijd met de waarheid.

Van der Dijs zegt niet weten hoe het paspoort in de kluis is beland. En dat is onmogelijk. Alleen zij en de heer Doran van Vanddis hadden toegang tot de kluis. Ervan uitgaande dat Doran niets met het paspoort heeft te maken, kan het niet anders dan dat Van der Dijs, al dan niet op verzoek van Schotte, dat paspoort in de kluis heeft gelegd.

Als men uit zou gaan van de goede trouw van Schotte, dan zou een scenario kunnen zijn dat Van der Dijs het paspoort in de kluis heeft opgeborgen zonder Schotte hiervan op de hoogte te brengen.

Dat is in de eerste plaats onwaarschijnlijk. Waarom zou Van der Dijs daarvan geen melding hebben gemaakt richting Schotte? Ze wist immers dat hij aangifte van vermissing van het paspoort ging doen. Dan had ze hem toch kunnen zeggen dat zij het paspoort in de kluis had opgeborgen?

In de tweede plaats verklaren Schotte en Van der Dijs niet dat het zo is gegaan.

Schotte verklaart dat hij het paspoort is kwijtgeraakt tijdens de regeringswisseling op 29-30 september 2012 en dat het waarschijnlijk is achtergebleven op zijn kantoor.

Uit de verklaring van politieman Sambo blijkt dat dit niet klopt. Sambo heeft direct na het vertrek van Schotte uit Fort Amsterdam diens kantoor aldaar heeft gecontroleerd en daar geen paspoort aangetroffen. En dat klopt uiteraard wél, want het is later teruggevonden in de kluis bij Vanddis.

En, nogmaals, Van der Dijs verklaart dat zij niet weet hoe het paspoort in de kluis is beland. Zij verklaart niet dat zij het paspoort daar neergelegd heeft zonder Schotte daarvan in kennis te stellen.

Het OM ziet werkelijk geen andere mogelijkheid dan dat Schotte met behulp van Van der Dijs het paspoort in de kluis heeft opgeborgen en dat Schotte dus wist dat het paspoort niet verloren was. Door desalniettemin aangifte van vermissing te doen, heeft Schotte zich wederom schuldig gemaakt aan valsheid in geschrift.

8. JAMMERS

In de woning van Schotte en Van der Dijs aan de Bankwerkersweg is tijdens de huiszoeking van 9 december 2013 een aantal voorwerpen aangetroffen die in het proces-verbaal „jammers” worden genoemd.

Nadere beschouwing leert dat het gaat om:

- een drietal audio-jammers, Capri Electronics LLC AJ-34
 - een tweetal spy-phone protectors, GSM safe 3
 - een tweetal frequency-jammers, merkloos, waarvan één met afstandsbediening
- Met audio-jammers kan voorkomen worden dat er gesprekken worden afgeluisterd. Met spy-phone protectors kan men zogenaamde Spy-phones herkennen. Met frequency-jammers kan men alle GSM telefoonverkeer in de omgeving blokkeren.

Audio-jammers en spy-phone protectors worden in de opsporingspraktijk veelal aangetroffen bij personen in criminele kringen die niet willen dat de politie meeluistert als zij communiceren over zaken die het daglicht niet kunnen verdragen, maar het bezit van audio-jammers en spy-phone protectors is op zichzelf niet strafbaar. Niet op grond van de Landsverordening op de telecommunicatievoorzieningen, want het zijn geen radio-elektrische zendingen. En ook niet op grond van art 2: 107 lid 2 onder a van het Wetboek van Strafrecht, want zij zijn niet geschikt om een openbaar telecommunicatienetwerk of -dienst te verstoren, danwel gevaar voor personen te veroorzaken (art 2:107 lid 2 verwijst naar het misdrijf uit lid 1).

Deze goederen kunnen worden teruggegeven aan verdachten.

Bij de twee frequency-jammers⁶⁷ is dat anders.

Deze apparaten, zo blijkt ook uit de rapportage van Bureau Telecommunicatie en Post, zijn radio-elektrische zendingen die ontworpen en bedoeld zijn om het openbare telefoonverkeer te verstoren. Op grond van de Landsverordening op de telecommunicatievoorzieningen en op grond van art 2: 107 Wetboek van Strafrecht is het verboden om deze apparaten aanwezig of voorhanden te hebben. Op overtreding van dit verbod staat maximaal 1 jaar gevangenisstraf.

⁶⁷ Beslagnummer 33.3.6.4 met afstandsbediening 33.3.5.5 en beslagnummer 33.4.2.50

Voor strafbare overtreding van art 2:107 lid 2 Wetboek van Strafrecht is nog wel vereist dat er een oogmerk moet zijn om (op zijn minst) een openbaar telecommunicatienetwerk of -dienst te verstoren. Dat oogmerk kan hier worden afgeleid uit het feit dat deze apparaten niet voor een ander doel kunnen worden gebruikt dan voor het verstoren van het openbare telefoonverkeer (zie bevindingen Bureau Telecommunicatie en Post).

Schotte en Van der Dijs hebben de frequency-jammers gezamenlijk aanwezig en voorhanden gehad. Ze zijn gevonden op een plank in een slaapkamer en op de vloer van het kantoor in de door hen bewoonde woning.

Wettig en overtuigend is bewezen dat Schotte en Van der Dijs zich met het aanwezig en voorhanden hebben van de twee frequency-jammers (met afstandsbediening) schuldig hebben gemaakt aan de onder feit 4, respectievelijk feit 3 tenlastegelegde feiten.

9. ERNST VAN DE STRAFBARE FEITEN

Een volksvertegenwoordiger vertegenwoordigt het volk. Een Eilandsraadlid, een Statenlid en een minister-president van Curaçao hebben de eer en de plicht om de belangen van Curaçao te dienen. Het algemeen belang van de inwoners van Curaçao komt altijd op de eerste plaats en dus niet het eigen belang of de belangen van derden. Daar is geen discussie over mogelijk. Een gekozen volksvertegenwoordiger en een premier behoren het algemeen belang van de bevolking van Curaçao altijd te stellen boven ieder ander belang.

Schotte heeft zich niet aan deze regel gehouden. Hij heeft zich laten omkopen door Francesco Corallo en heeft daardoor van zichzelf een corrupt politicus gemaakt. In plaats van het wel en wee van de Curaçaose bevolking op de eerste plaats te stellen, heeft hij zijn eigen portemonnee en die van Van der Dijs gespekt. Hij heeft daarmee zijn eigen integriteit verkocht en dat is kwalijk. Nog kwalijker is dat hij door steekpenningen aan te nemen, de belangen van Curaçao en de Curaçaose bevolking heeft verkocht aan Corallo en zijn gokindustrie.

Het OM neemt hem dat ernstig kwalijk en zal dat tot uitdrukking brengen in de strafeis.

Francesco Corallo is een uit Italië afkomstige casinobaas, een zakenman die actief is in de internationale gokindustrie. Hij schijnt volgens een of ander vonnis geen mafiabaas genoemd te mogen worden, maar feit is dat het Districtsdirectoraat Anti-

Maffia van het Openbaar Ministerie in Rome een onderzoek naar hem doet in verband met het wegsluizen van enige tientallen miljoenen euro's. Feit is ook dat zich in het procesdossier een brief bevindt van de Nederlandse ambassadeur in Rome die melding maakt van betrokkenheid van Corallo bij internationale drugshandel. Volgens deze brief zou Corallo een belangrijk lid zijn van de Siciliaanse maffia.

En deze Corallo heeft, door smeergeld te betalen aan Schotte, geprobeerd zich in te kopen in de politiek op Curaçao. Door dit smeergeld aan te nemen heeft Schotte zichzelf een marionet, een trekpop, laten worden van deze Italiaanse gokbaas. Corallo trok op deze manier aan de touwtjes bij Schotte, eerst als lid van de Eilandsraad en later als 1e Minister-president van Curaçao. Corallo kon op deze manier zijn eigen belangen veiligstellen, ook als die niet overeenkwamen met de belangen van de Curaçaose bevolking. Schotte heeft hierdoor het vertrouwen dat een deel van het Curaçaose volk in hem heeft gesteld, ernstig geschaad.

Schotte heeft niet slechts willoos toegestaan dat Corallo zijn invloed kocht in de Curaçaose politiek, hij heeft actief meegewerkt aan een constructie die dat mogelijk maakte. Schotte heeft samen met Corallo plannen gemaakt voor de oprichting van de politieke partij MFK en in de concept overeenkomst op laten nemen dat Schotte alleen met de toestemming van Corallo beslissingen kon nemen in relatie tot MFK. Als voorbeelden in die overeenkomst worden onder andere genoemd beslissingen over wie er op de kieslijst komen en wie er minister kunnen worden. Op deze wijze werd MFK op voorhand al een partij die niet alleen het Curaçaose volk diende, maar vooral ook de privébelangen van Schotte en zijn bevriende Italiaanse casinobaas.

Een voorbeeld hiervan is de poging om ene Baetsen als president-commissaris van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten te benoemen. Er valt niet uit te leggen welk Curaçaos belang er gediend zou zijn met deze benoeming. En toch heeft Schotte het gepresteerd om deze vertrouweling en werknemer van Corallo, iemand zonder de benodigde vooropleiding of werkervaring, voor te dragen voor deze post.

Om te verhullen dat hij steekpenningen aannam van Corallo, heeft Schotte samen met Van der Dijs op een zeer geraffineerde manier valse facturen opgesteld en buitenlandse bankrekeningen en cheques gebruikt om te verbergen wat er werkelijk gaande was.

Ook dat laat het OM meewegen in de strafeis.

Zijn de twee betalingen op de twee valse facturen uit de dagvaarding de enige betalingen die Schotte heeft ontvangen? Het OM is geneigd te denken van niet en ziet deze betalingen niet als een incident, maar als het topje van de ijsberg.

Uit de in deze zaak verstrekte MOT-meldingen blijkt dat verdachte, directe familieleden en aanverwanten in de periode van 2007 tot 2013 betrokken zijn bij een groot aantal MOT-meldingen voor een totaal bedrag van ruim twee miljoen ANG.

In het procesdossier kan men tevens lezen over een andere betaling van ruim USD 800.000 USD op de Zwitserse bankrekening van Schotte (No Brand Ltd), in augustus 2010. Deze betaling is afkomstig van een bedrijf met de naam "International Financial Planning Services Limited", een bedrijf dat is gevestigd op het zelfde adres in Sint Maarten als Atlantis Group Holding van Corallo.

Overigens zijn de bankrekening in Zwitserland van No Brand Ltd en de bankrekening bij de Citibank door Schotte en Van der Dijs niet aangegeven bij de belastingdienst van Curaçao.

Ook vermeldt het procesdossier een betaling in 2011 van bedrijf B+ van Corallo van een ruim USD 200.000 met een vermoedelijke valse factuur aan een bedrijf Enersources. Gemachtigde van de bankrekening van Enersources is verdachte Cicely van der Dijs.

Tenslotte blijkt uit het zaakdossier van het 'verloren' diplomatieke paspoort dat Schotte vaker valsheid in geschrift pleegt.

In plaats van haar levenspartner ervan te weerhouden zijn integriteit te verkwanselen, heeft Cicely van der Dijs hieraan meegedaan en hiervan meegeprofiteerd. Zij heeft met Schotte samengewerkt om de valse facturen van Vanddis te fabriceren. Zij heeft haar bankrekening beschikbaar gesteld om het smeergeld binnen te halen en is in de weer geweest met cheques om het geld in bezit te krijgen. Zij heeft mee geprofiteerd van de omkoping van Schotte, want met USD 100.000 van het Corallo-geld is een deel van een privéschuld van haar afgelost bij het bedrijf Vanddis.

Een financiële noodzaak om grote geldbedragen aan te nemen van Corallo lijkt er niet te bestaan bij Schotte en Van der Dijs. Zij genoten destijds beiden een uitstekend salaris waar veel Curaçaoënaars alleen maar van kunnen dromen. Kennelijk was dit voor hen niet genoeg en is er via Corallo nog meer geld binnen gesluisd.

De aan Schotte en Van der Dijs verweten feiten dateren van een aantal jaren geleden. Daar wordt rekening mee gehouden in de eis. Na breed overleg binnen het OM zal de tegen Schotte te eisen straf, gelet op de ernst van de feiten, de omstandigheden waaronder ze zijn gepleegd en de persoon van de verdachte, in ieder geval bevatten een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van enige duur. De eis tegen Van der Dijs zal lager uitvallen omdat aan haar geen corruptie wordt verweten.

Schotte heeft er tot nu toe geen blijk van gegeven in te zien dat hij fout gehandeld heeft. Dat doet vrezen voor de toekomst. Er moet voorkomen worden dat Curaçao opnieuw wordt opgescheept met een corrupte bestuurder die niet alleen zijn eigen zakken vult, maar die ook als marionet misbruikt kan worden door een Italiaanse gokbaas.

Om dit misbruik verder te voorkomen zal het OM als bijkomende straf vorderen dat Schotte voor enige tijd zal worden ontzet uit zijn passieve kiesrecht. Dat betekent dat er gedurende enige tijd niet op hem gestemd kan worden.

Dat is nogal ingrijpend, maar daar is door het OM zeer zorgvuldig over nagedacht. Ontzetting uit het passieve kiesrecht is een mogelijkheid die door de wetgever wordt geboden in bijzondere gevallen. Deze zaak is zo'n bijzonder geval. De ernst van de feiten, de omstandigheden waaronder ze zijn gepleegd en de persoon van deze verdachte rechtvaardigen deze bijkomende straf.

Als deze eis door het Gerecht wordt gevolgd, dan is het even niet meer mogelijk om als nietsvermoedende burger een stem uit te brengen op de corrupte politicus Gerrit Schotte.

10. DE PERSOONLIJKE OMSTANDIGHEDEN VAN VERDACHTEN

Verdachten hebben niet willen meewerken aan het opmaken van een rapportage van de reclassering. Voor de persoonlijke omstandigheden moeten we daarom te rade gaan in het dossier.

In het proces-verbaal is de LinkedIn-pagina van verdachte Schotte opgenomen en zijn vermelding in Wikipedia (p. 1586). Verdachte Schotte heeft de middelbare school niet afgemaakt. Na zijn schoolcarrière was hij werkzaam als zakenman en manager onder meer bij een hotel. In deze periode had hij meerdere bedrijven. Deze zijn opgedoekt en één bedrijf is failliet gegaan (p. 1599 en verklaringen verdachte).

Van 2007 tot 2010 was hij lid van de eilandsraad van Curaçao (bijlage 142). Een paar weken voor de verkiezingen van 2010 heeft hij de MFK opgericht en van deze partij is hij tot de dag van vandaag de politiek leider. Van 10 oktober 2010 tot 29 september 2012 was hij op jonge leeftijd de eerste minister-president van Curaçao. Sindsdien is hij lid van de Staten van Curaçao (proces-verbaal LR, bijlage 56).

Uit het rapport "Doe het zelf" uit 2011 naar het in opspraak raken van de integriteit van publieke functionarissen en het functioneren van belangrijke instituties op Cura-

çao (bijlage 11 bij bijlage 105) blijkt dat Schotte wellicht onterecht als minister-president is benoemd:

De Commissie is tot de conclusie gekomen dat het onwaarschijnlijk lijkt dat alle kandidaat-ministers van de regering Schotte zouden zijn voorgedragen en benoemd indien de screening zou zijn voltooid voor 10 oktober 2010 op de wijze zoals in de Nederlandse Antillen gebruikelijk was en er geen interventies bij de Veiligheidsdienst waren gepleegd door de Minister-president.

In het onderzoek Babel komt naar voren dat verdachte schulden heeft en er een riant bestedingspatroon op na houdt. In de periode van 21 april 2009 tot 25 juli 2011 wordt alleen al voor 181.255,73 USD afgeschreven van zijn creditcard aan (privé)-bestedingen (p. 320 eerste aanv.). Op de inventarislijst van zijn inboedel staat voor een bedrag van 80.369,40 NAF aan sieraden vermeld waaronder een aantal dure horloges (bijlage 58).

Zeker gezien de functie van verdachte verdient zijn proceshouding niet de schoonheidsprijs. Allereerst hebben de vele procedures van de verdediging de rechtsgang ernstig vertraagd. Verdachte heeft daarnaast afwisselend ontkend, gebruik gemaakt van zijn zwijgrecht en gebruik gemaakt van zijn verschoningsrecht jegens zijn partner verdachte Van der Dijs. Schotte heeft op geen enkele manier laten blijken het onbetamelijke van zijn handelen in te zien. Tijdens dit proces heeft hij er op geen enkele wijze rekenschap van gegeven dat hij als minister-president de hoogste gezagdrager was van het land en dus als een voorbeeld behoorde te dienen voor de gehele samenleving. Integendeel, van verdachte komt een beeld naar voren van iemand die het niet nauw neemt met de waarheid, omkoopbaar is en zich louter laat leiden door financieel eigen belang.

Ook verdachte Van der Dijs is een ontkenkende verdachte. Over haar persoon is minder bekend. Zij heeft Rechten gestudeerd en is sinds 2006 directrice van Vanddis. Daarnaast zit zij in de Raad van Commissarissen van de overheids-NV Selikor N.V. Zij woont samen met verdachte Schotte en samen hebben zij een dochtertje van twee jaar oud (verhoor verdachte Van der Dijs). In de periode van onderzoek had zij hoge schulden bij haar bedrijf Vanddis (op 31 december 2012 bedroeg de schuld een bedrag van 842.852,78 NAF, bijlage 84).

Beide verdachten hebben op Curaçao en in Nederland een blanco strafblad.

11. BESLAG

Bijna al het beslag in deze zaak is afgedaan.

Als gezegd kunnen de audio-jammers en de spy-phone (33.1.5.1-A tot en met 33.1.5.1-E) worden teruggegeven aan verdachten. De frequency-jammers dienen te worden onttrokken aan het verkeer nu het ongecontroleerde bezit in strijd is met de wet en het algemeen belang.

Het inbeslaggenomen diplomatieke paspoort kan worden teruggegeven aan de recht-hebbende, het kabinet van de Gouverneur.

Verder blijft er conservatoir beslag liggen op een bedrag van 6 duizend NAF en een bedrag van 4 miljoen Colombiaanse Pesos.

Het OM is namelijk voornemens in een later stadium een ontnemingsvordering in te dienen. Hierbij kondigen we tegen beide verdachten formeel een ontnemingsvorde-ring aan.

12. CONCLUSIE, STRAF

Voor verdachte Van der Dijs geldt dat zij niet wordt vervolgd voor de ambtelijke omkoping. De te eisen straf is daarom lager dan van medeverdachte Schotte, maar gezien de ernst van de feiten kan niet worden volstaan met een werkstraf. Wij eisen voor deze verdachte een gevangenisstraf voor de duur

van _____

waarvan _____

voorwaardelijk met aftrek van voorarrest en met een proeftijd van drie jaren.

Verdachte Schotte dient te worden veroordeeld tot een substantiële gevangenisstraf.

Een gevangenisstraf die recht doet aan de ernst van de gepleegde feiten en de per-
soon van de verdachte. Alles overwegende achten wij een gevangenisstraf voor de
duur van _____

geheel onvoorwaardelijk met aftrek van voorarrest op zijn plaats.

Daarnaast eisen wij als bijkomende straf de ontzetting uit het passieve kiesrecht voor
de duur van _____

Willemstad, 17 februari 2016.

G.H. Rip en Ph.A. van Logten,
officieren van justitie.

